

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський національний університет садівництва
Освітня програма	30505 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський національний університет садівництва
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30505
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Понедільчук Тетяна Василівна, Валькова Олена Олександрівна, В`юник Ольга Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.02.2024 р. – 22.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://ket.udau.edu.ua/assets/files/2023_2024/akreditaciya/vidomosti-samocionuyuvannya.pdf
Програма візиту експертної групи	https://ket.udau.edu.ua/assets/files/2023_2024/akreditaciya/programma_vizitu_051_ekonomika-pogodzhena.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження від ОП «Економіка» в Уманському національному університеті садівництва є позитивним, ознайомлення з різними аспектами провадження освітнього процесу за ОП надало змогу впевнитися, що вона відповідає критеріям акредитації за змістом та якістю усіх процесів, цілям та стратегічним пріоритетам розвитку університету. ОП є актуальною, беручи до уваги необхідність відновлення вітчизняної економіки в цілому та її аграрного сектору. У ЗВО відбувається систематична взаємодія з різними категоріями стейкхолдерів, зокрема, представниками підприємств галузі АПК, з питань поліпшення ОП та освітньої діяльності університету. ОП надає змогу сформуванню відповідних ЗК, СК та ПРН, індивідуальну освітню траєкторію здобувачів, набуття ними соціальних навичок. У ЗВО наявні процедури забезпечення доступності ОП та визнання результатів навчання, впроваджуються інноваційні форми і методи навчання та викладання, критерії оцінювання і форми контрольних заходів є чіткими та зрозумілими. Викладачі беруть активну участь у науковій роботі, міжнародних заходах, імплементації принципів академічної доброчесності. НПП, що беруть участь у реалізації ОП, мають належний рівень кваліфікації, відбувається систематичне підвищення професійного рівня й викладацької майстерності, наявна система матеріального і нематеріального стимулювання. Освітній процес ОП «Економіка» організовано на належному рівні, наявна інфраструктура й матеріально-технічна база. Значна увага приділяється дотриманню заходів щодо безпеки учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Забезпечується інформаційна, консультативна, психологічна та інша підтримка усіх категорій учасників освітнього процесу. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Уманському НУС є достатньо ефективною й структурованою, відзначається гнучкістю і здатністю негайного реагування на необхідність внесення коректив, поліпшення ОП та освітнього процесу, сприяє розвитку культури якості. Високим є рівень інформаційної відкритості та прозорості діяльності університету, відображення на офіційному веб-сайті ЗВО усієї необхідної інформації. Сформульовані ЕГ рекомендації не знижують загального позитивного враження від ОП та націлені, головним чином, на сприяння її подальшому розвитку та вдосконаленню, є релевантними та досяжними.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони: 1) унікальність ОП, яка полягає у її фокусуванні на підготовці кваліфікованих фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності в аграрному секторі економіки; 2) систематичне залучення стейкхолдерів та врахування їх пропозицій щодо вдосконалення ОП; 3) комплексне врахування сучасних трендів розвитку ринку праці і спеціальності; 4) комплексний підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів завдяки як вибору дисциплін, так і тематик індивідуальних завдань, наукових досліджень, баз практик; 5) комплексний підхід щодо розвитку соціальних навичок здобувачів (опанування ОК і ВК, наукові, культурно-масові та інші заходи); 6) високий рівень обізнаності здобувачів щодо процедур переведення, поновлення та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, і результатів неформальної освіти; 7) застосування під час реалізації ОП інноваційних форм і методів навчання (спільних лекцій із залученням фахівців-практиків, у т.ч. зарубіжних університетів, кейсового методу, засобів інтерактивної взаємодії та ін.); 8) використання наукових досліджень НПП під час оновлення методичного забезпечення; 9) поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП; 10) активна участь НПП у міжнародних проєктах і заходах; 11) активна популяризація доброчесності та забезпечення безкоштовної технічної перевірки робіт на плагіат; 12) професійна кваліфікація викладачів ОП забезпечується шляхом функціонування постійно діючої системи стажування; 13) високий рівень залучення НПП до керівництва та виконання госпдоговірних тематик; 14) високий рівень безпеки учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану; 15) функціонування віртуальної бібліотеки в межах грантової програми «Corteva Grows»; 16) безоплатний доступ до наукометричних баз даних Scopus, WoS; 17) запровадження автоматизованої системи управління освітнім процесом, використання платформи Moodle для дистанційної форми навчання; 18) широка інформаційна та соціальна підтримка здобувачів (сайт, соціальні групи та мережі, консультування з боку гаранта, НПП та працівників відділів ЗВО); 19) наявність системи опитувань стейкхолдерів освітнього процесу і форми зворотного зв'язку; 20) наявність процедури моніторингу виконання рекомендацій з удосконалення освітніх програм; 21) високий рівень культури якості у ЗВО. Позитивні практики: 1) наявність практики рейтингового оцінювання наукової, громадської, спортивної та культурно-масової діяльності здобувачів; 2) наявність програми заходів сприяння розвитку викладацької майстерності НПП, метою якого є як підвищення педагогічної майстерності, так і психологічна підтримка професорсько-викладацького складу; 3) зауваження та пропозиції стейкхолдерів, попередніх акредитацій формуються як окремі кейси та виносяться і розглядаються на тематичних семінарах.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1) потребує розширення діяльності щодо врахування досвіду іноземних ОП при оновленні цілей та ПРН ОП «Економіка»; 2) рівень практичної підготовки здобувачів, на думку роботодавців і випускників, потребує посилення у напрямі врахування специфіки діяльності підприємств аграрної сфери; 3) недостатній рівень поінформованості здобувачів з питань участі у міжнародній мобільності; 4) залучення практиків до аудиторних занять має несистемний характер; 5) результати підвищень кваліфікацій недостатньо мірою спрямовані на формування практико-орієнтованих кейсів; 6) недостатній рівень використання сучасних інформаційно-аналітичних систем, спеціальних і галузевих програмних продуктів; 7) послуги бібліотеки мають переважно паперовий характер, а репозитарій містить лише інформацію щодо публікацій НПП; 8) низька поінформованість

учасників осв. процесу щодо алгоритму дій у разі виникнення конфліктних ситуацій; 9) відсутня практика опитування здобувачів щодо форм і методів навчання, якості викладання, за ОК, а не тільки НПП; 10) недостатня активність залучення роботодавців до оновлення ОП шляхом проходження анкетувань за ОП. Рекомендації: 1) продовжити роботу щодо врахування досвіду іноземних ОП при оновленні цілей та ПРН, у т.ч. на основі співпраці з компанією Corteva Agriscience (на пост. основі); 2) впроваджувати заходи з підвищення ефективності практичної підготовки здобувачів з урахуванням специфіки діяльності підприємств аграрної сфери (на пост. основі); 3) активізувати інформування здобувачів щодо можливостей долучення до міжнародної активності (на пост. основі); 4) з 2024/25 н.р. систематизувати та розширити залучення практиків до аудиторних занять; 5) до кінця 2024/25 н.р. запровадити стажування НПП на підприємствах аграрної сфери; 6) розширити можливість використання ліцензійного програмного забезпечення для ОК7, ОК10, ОК12-14, ОК19, ОК37 (Master, AgriБухгалтерія, M.E.Doc, Microsoft версія Education, Mathcad та ін.), до кінця 2024 р.; 7) збільшити наповненість репозитарію навчальними матеріалами (до поч. 2024/25 н.р.) та розширити спектр цифрових послуг бібліотеки (напр., сервіс «Електронний формуляр», послуги «Інформаційний супровід дослідження», «Формування публікаційної стратегії науковця», створення оцифрованого фонду бібліотеки тощо (до 2025 р.); 8) посилити інформування учасників осв. процесу щодо вирішення конфліктних ситуацій (до поч. 2024-2025 н.р.); 9) до кінця I сем. 2024/25 н.р. запровадити практику опитування здобувачів щодо якості викладання у розрізі ОК (не лише по викладачам, оскільки кожен НПП викладає, як правило, декілька дисциплін); 10) до кінця I сем. 2024/25 н.р. запровадити анкетування роботодавців в межах ОП, більш системно залучати їх до оновлення ОП; 11) пропонувати НПП курсів неформальної освіти у межах ОК; 12) посилення інформування здобувачів щодо безкоштовних програм перевірки письмових робіт на плагіат.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП «Економіка» є чітко та лаконічно сформульованими і полягають у «підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, фундаментальними теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання спеціалізованих завдань та практичних проблем, що виникають в процесі функціонування економічних систем різного рівня» (<http://surl.li/raefc>). Вони відповідають місії, що визначена «Стратегією розвитку Уманського НУС на 2020-2025 рр.» (схвалена Вченою радою ЗВО, Пр. №1 від 20.08.2020 р., <http://surl.li/bdich>), та полягає у провадженні інноваційної освітньої та наукової діяльності, у т.ч. шляхом забезпечення якості і доступності освіти, систематичного вдосконалення ОП, розвитку потенціалу молоді та патріотичного виховання, виконання наукових досліджень. Цілі, зміст та специфіка ОП корелюють зі стратегічними напрямками розвитку ЗВО в освітній, науковій та інноваційній діяльності, кадровій політиці, інформаційному забезпеченні, міжнародному співробітництві (у т.ч. визначеним «Стратегією інтернаціоналізації Уманського НУС на 2022-2027 рр., <http://surl.li/racq>) та ін. Цілі та зміст ОП співставні з метою та принципами освітньої діяльності, що визначені «Статутом Уманського НУС» (<http://surl.li/bduss>) в контексті відтворення інтелектуального потенціалу держави, забезпечення кадрових потреб економіки у кваліфікованих фахівцях, у т.ч. завдяки ґрунтовному аналізу запитів і потреб ринку праці, тісної співпраці з усіма категоріями стейкхолдерів, імплементації принципів студентоцентрованого навчання. Фокус ОП стосовно урахування галузевої специфіки аграрної економіки відповідає визначеним стратегічним засадам функціонування ЗВО, який позиціонує себе як «провідний науково-методичний центр аграрної освіти України». Під час зустрічі ЕГ із керівництвом та менеджментом ЗВО (Зустріч 2) було відзначено, що освітня діяльність за даною ОП націлена на підготовку фахівців для аграрного сектору економіки, що знаходить своє відображення у відповідних компетентностях, освітніх компонентах, наукових дослідженнях НПП, які, у свою чергу, слугують базою для оновлення ОК. Завдяки цьому ОП «Економіка» гармонійно вписується у місію і стратегію ЗВО, забезпечуючи підготовку фахівців для економіки загалом та її аграрного сектору, що виступає одним з головних наповнювачів державного бюджету та одним з пріоритетних для відновлення та відбудови вітчизняної економіки.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Ознайомлення зі змістом ОП «Економіка» (<http://surl.li/raefc>), відомостей самооцінювання, веб-сайтом університету, рецензіями та відгуками, наданими ТОВ «Торговий дім хліборобів Уманщини», СФГ «Юлія»,

Одеським державним аграрним університетом, ПАТ «КБ «Акордбанк», ПП «Дорстрой», зустрічі зі стейкхолдерами під час акредитаційної експертизи надали ЕГ змогу впевнитися, що робота щодо врахування позицій і потреб зацікавлених сторін за даною ОП здійснюється у ЗВО на системній і постійній основі. До складу робочої групи ОП «Економіка» долучено фахівця із діджитал технологій Corteva Agriscience Ukraine О. Коваленка, експерт із зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Узбекистанська торгова компанія» О. Климчук, здобувачку вищої освіти К. Рудь. Стейкхолдери надають пропозиції до ОП шляхом участі в анкетних опитуваннях (здобувачів – <http://surl.li/bdien>, роботодавців – <http://surl.li/bdihy>, викладачів – <http://surl.li/bdika>, випускників – <http://surl.li/beooc>, вступників і батьків – <http://surl.li/rahur>, із подальшим висвітленням результатів і пропозицій на сайті – <http://surl.li/aiyfy>). Внесення пропозицій до ОП відбувається також під час організації Ярмарків вакансій (<http://surl.li/raidf>) та інших спільних заходів, за допомогою «Скриньки довіри» (<http://surl.li/prqba>), участі в обговоренні ОП (<http://surl.li/qwscqn>) тощо. Під час зустрічі ЕГ з роботодавцями (Зустріч 7) представники ТОВ «Corteva Agriscience», філії Черкаського ОУ АТ «Ощадбанк», Уманського представництва ТОВ «Ерідон-Тех», ДП «Умань-Агро», ФОП «Сочинський М.М.» підтвердили своє залучення до надання пропозицій щодо вдосконалення ОП та її ПРН. Результати врахування пропозицій до ОП різних категорій стейкхолдерів узагальнюються та висвітлюються на сайті ЗВО (<http://surl.li/raitq>; <http://surl.li/rauid>; <http://surl.li/raiuo>; <http://surl.li/raiyu>). З-поміж останніх пропозицій зацікавлених сторін, внесених до ОП 2023 р., варто відзначити: внесення до ОП дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», що підсилює можливості формування ПРН5, 10, 17, 22, 25; оптимізацію структурно-логічної схеми ОП завдяки відображенню міжпредметних зв'язків між ОК та ін. (<http://surl.li/raitq>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Тенденції розвитку спеціальності 051 «Економіка» під час формулювання та оновлення цілей і ПРН ОП «Економіка» в Уманському НУС враховуються за рахунок формування у здобувачів вищої освіти навичок застосування сучасних цифрових інструментів та опрацювання економічних даних, що відповідає сучасному тренду цифровізації економіки та знаходить своє відображення в ОК27, 29, 32, 37 та ін.; набуття ПРН щодо здійснення професійної діяльності економіста з урахуванням специфіки різних рівнів (макро-, мезо-, мікроекономічного), що відповідає потребі у врахуванні комплексності та багаторівневості економічних відносин; розвитку гнучкості, адаптивності та протидії ситуаціям ризику, що відповідає тенденціям розвитку економіки в умовах невизначеності та підвищеної ризикованості. Аналіз ринку праці у межах ОП «Економіка» відбувається шляхом опрацювання інформації, яка оприлюднюється на сайті Державної служби зайнятості, спеціалізованих сайтах з пошуку роботи та оприлюднення вакансій, взаємодії та спілкування з представниками роботодавців у різних формах. Галузевий та регіональний контекст є врахованим у межах ОП, зважаючи на те, що Черкаська область є аграрно-індустріальною за структурою господарської діяльності, а фокус ОП спрямовано на підготовку фахівців для аграрного сектору економіки. Це реалізується як завдяки включенню до складу ОП додаткових СК15 і ПРН25, так і обрання баз практик (включаючи підприємства аграрного профілю – <http://surl.li/raknn>), тематики наукових досліджень здобувачів (<http://surl.li/rakra>), окремих тем у межах ОК, тематики курсових робіт (<http://surl.li/rakql>) тощо. Розробниками ОП враховано пріоритети, визначені «Стратегією розвитку Черкаської області на період 2021-2027 рр.», у т.ч. SMART-спеціалізацію регіону «Інноваційні агротехнології, глибока переробка сільськогосподарської продукції, висока якість продуктів харчування» (<http://surl.li/ralso>). Було враховано досвід таких іноземних ЗВО з підготовки бакалаврів з економіки, бізнесу в аграрній сфері, як: Аграрний університет ім. Хугона Коллонтая в Кракові (Польща, <http://surl.li/rambd>), Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словачина, <http://surl.li/ramch>), Університет Віговта Великого (Литва, <http://surl.li/ramdc>). Врахування іноземного досвіду потребує розширення, у т.ч. у рамках компанією Corteva Agriscience. НПП, долучені до реалізації ОП, проходять міжнародні стажування і підвищення кваліфікації, результати яких враховуються при вдосконаленні ОП, напр., у Польщі, Німеччині, Фінляндії (Запит №5, <http://surl.li/ramqu>). Проводиться тісна співпраця із вітчизняними ЗВО, напр., Одеським державним аграрним університетом (<http://surl.li/pnjts>), представники якого долучалися до відкритої зустрічі з ЕГ, проінформувавши про наявний досвід співпраці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Економіка» надає змогу досягнути програмних результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», який було затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244 (<http://surl.li/qukts>). ОП містить передбачені стандартом загальні компетентності (ЗК1-ЗК13), спеціальні компетентності (СК1-СК14) та додаткову до стандарту СК15 «Здатність до розуміння специфіки соціально-економічних взаємовідносин та особливостей функціонування економічних суб'єктів в аграрній галузі», програмні результати навчання (ПРН1-ПРН24) та додатковий до визначених стандартом ПРН25 «Оволодіти практичним інструментарієм організації й ведення економічної діяльності та обґрунтування ефективних господарських рішень економічними суб'єктами з урахуванням галузевої специфіки аграрної економіки», що відображає специфіку та фокус ОП. Визначені стандартом загальні і спеціальні компетентності, програмні результати навчання, а також визначені освітньою

програмою додаткові СК15 та ПРН25 забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонентів ОП, включаючи дисципліни загальної підготовки (ОК1 – ОК15) та дисципліни професійної та практичної підготовки (ОК16 – ОК41). Це підтверджується аналізом матриць забезпечення програмних компетентностей компонентам ОП та забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП (<http://surl.li/raefc>), силабусів навчальних дисциплін та робочих навчальних програм (Запит 4).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1) наявність усвідомленого та обґрунтованого підходу до формулювання унікальності ОП, яка полягає у її фокусуванні на підготовці кваліфікованих фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності як в економічній сфері загалом, так і в аграрному секторі економіки; 2) систематичне і всебічне залучення усіх категорій стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів, випускників, академічної спільноти та ін.) та врахування їх пропозицій щодо вдосконалення цілей, змісту, РН за даною ОП; 3) комплексне врахування сучасних трендів розвитку ринку праці і спеціальності, включаючи тенденції цифровізації, потреби у гнучкості і адаптивності, запити з боку регіонального ринку праці на фахівців для аграрного сектору економіки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: потребує розширення діяльності щодо врахування досвіду іноземних освітніх програм при оновленні цілей та ПРН ОП «Економіка». Рекомендації: продовжити системну роботу щодо врахування досвіду іноземних освітніх програм при оновленні цілей та ПРН даної ОП, у т.ч. на основі наявного досвіду співпраці з компанією Corteva Agriscience (до затвердження ОП на 2024/25 н.р., на постійній основі).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма має високий рівень узгодженості за підкритеріями 1.1-1.4, зважаючи на її відповідність стратегічним цілям і пріоритетам діяльності Уманського НУС, завданням стратегії його інтернаціоналізації, формулювання цілей та РН за ОП із урахуванням інтересів різних категорій стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів, випускників, академічної спільноти, зарубіжних партнерів та ін.), врахування при оновленні ОП актуальних потреб ринку праці, тенденцій розвитку спеціальності, чітку відповідність даної ОП галузевому і регіональному контексту. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» відповідає Критерію 1 (рівень В).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Економіка» в Уманському НУС за першим рівнем вищої освіти складає 240 кредитів ЄКТС (<http://surl.li/raefc>), що відповідає вимогам чинного законодавства України та діючому «Положенню про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС» (введеному в дію наказом ректора від 07.04.2023 р. №01-16/5/од, <http://surl.li/kqihk>). Обсяг вивчення обов'язкових освітніх компонент складає 180 кредитів ЄКТС (75%) та вибіркового – 60 кредитів ЄКТС (25%), що також відповідає діючим нормам. До складу ОП «Економіка» включено обов'язкові компоненти, зокрема, дисципліни загальної підготовки в обсязі 67,5 кредитів ЄКТС (28,13% від обсягу ОП), а також дисципліни професійної та практичної підготовки обсягом 112,5 кредитів ЄКТС (46,87%), з яких обсяг практичної підготовки становить 18 кредитів ЄКТС, підсумкова атестація – 1,5 кредити ЄКТС. Термін навчання за даною ОП становить 3 роки 10 місяців. Отже, за своїм обсягом ОП в цілому та її освітні компоненти відповідають стандарту вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», який було затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244 (<http://surl.li/qukts>) та Ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» (<http://surl.li/jhttp>).

Обов'язкові освітні компоненти надають змогу належним чином забезпечити формування у здобувачів інтегральної компетентності, визначеної освітньої програмою.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Діючими внутрішніми нормативними документами ЗВО («Положенням про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС» - <http://surl.li/kqihk>, «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» - <http://surl.li/bdjff>) визначаються загальні вимоги щодо змісту і структури освітніх програм. ОП містить обов'язкові освітні компоненти: дисципліни загальної підготовки (67,5 кредитів ЄКТС), дисципліни професійної та практичної підготовки (112,5 кредитів ЄКТС), вибіркові дисципліни (60 кредитів ЄКТС). Наведена в ОП «Економіка» структурно-логічна схема є чіткою та зрозумілою, надає змогу отримати уявлення як щодо послідовності вивчення відповідних освітніх компонентів за семестрами, так і щодо наявності взаємозв'язків між ними (<http://surl.li/raefc>). Так, на першому курсі здобувачі вивчають такі обов'язкові ОК, як «Політекономія», «Історія економіки та економічної думки», «Людина і економіка», «Історія та культура України», «Ділова українська мова», «Мікроекономіка», «Вища математика», «Інформатика», «Іноземна мова», «Основи академічного письма», «Навчальна практика з вступу до фаху» тощо. На другому курсі опановують ОК «Гроші і кредит», «Бухгалтерський облік», «Правознавство», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Національна економіка», «Теорія ймовірності та математична статистика», «Фінанси», «Економетрика», «Економіка аграрного підприємства», «Навчальна практика з мікроекономіки». На третьому курсі вивчаються ОК «Інвестування», «Основи міжнародного бізнесу», «Економічний аналіз», «Оптимізаційні методи та моделі», «Менеджмент», «Маркетинг», «Інформаційні системи і технології в економіці», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Економіка праці і соціально-трудові відносини», проходить виробнича практика I. Упродовж четвертого курсу здобувачі опановують ОК «Державне регулювання економіки», «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Бізнес-планування», «Аналіз господарської діяльності», «Економічна політика держави», «Візуалізація даних в Excel та бізнес-аналітика», «Потенціал і розвиток підприємства», проходить виробничу практику II, складають підсумкову атестацію у вигляді екзамену. Обов'язкові освітні компоненти за ОП (ОК1-41) дозволяють досягти визначених цілей та ПРН (1-25). На сайті ЗВО розміщено у вільному доступі силабуси обов'язкових ОК (<http://surl.li/garam>), а також анотації вибірових ОК (<http://surl.li/qznet>), що надає змогу ознайомитися з ними здобувачам вищої освіти та іншим зацікавленим сторонам.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Змістовне наповнення ОП «Економіка» в Уманському НУС відповідає предметній області спеціальності 051 «Економіка», визначеній стандартом вищої освіти України галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», який було затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244 (<http://surl.li/qukts>). Об'єкт вивчення предметної області, визначений як «закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів», найбільш повно розкривається у таких ОК, як: ОК16 «Міжнародна економіка», ОК17 «Національна економіка», ОК22 «Економіка аграрного підприємства», ОК33 «Державне регулювання економіки», ОК35 «Потенціал і розвиток підприємства», ОК36 «Економічна політика держави». Теоретичний зміст предметної області, а саме «поняття, категорії, концепції, принципи економічних наук» знаходить своє відображення у таких ОК, як: ОК1 «Політична економія», ОК2 «Історія економіки та економічної думки», ОК3 «Людина і економіка», ОК9 «Мікроекономіка», ОК11 «Макроекономіка», ОК17 «Національна економіка», ОК33 «Державне регулювання економіки», ОК36 «Економічна політика держави». Навички застосування загальнонаукових методів пізнання та дослідницької діяльності, математичних та статистичних методів економічного аналізу, економіко-математичного моделювання, інформаційно-комунікаційних технологій досліджень набуваються здобувачами ОП під час вивчення ОК13 «Економетрика», ОК14 «Оптимізаційні методи і моделі», ОК27 «Економічний аналіз», ОК32 «Аналіз господарської діяльності» тощо.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У структурі ОП «Економіка» в Уманському НУС за першим рівнем вищої освіти (<http://surl.li/raefc>) передбачено можливість обрання вибірових освітніх компонент в обсязі 60 кредитів ЄКТС (25%). Порядок обрання дисциплін регламентується такими внутрішніми нормативними документами ЗВО, як: «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» (<http://surl.li/bdjff>); «Положення про вибіркові дисципліни в Уманському НУС» (<http://surl.li/gnjnb>), у якому наведено загальну процедуру вибору, вимоги щодо організаційно-методичного забезпечення права здобувачів вищої освіти на вибір елективних дисциплін, навчально-методичного забезпечення вибірових навчальних дисциплін, порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в Уманському

НУС» (<http://surl.li/gnjlp>). Вивчення дисциплін за вибором для здобувачів розпочинається з II семестру. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі вищої освіти підтвердили ознайомленість з наявними порядком і процедурами обрання вибіркових дисциплін та достатній рівень задоволеності існуючою системою, її чіткістю та зрозумілістю. На сьогодні ІНП ведеться в електронній формі і знаходиться на особистій сторінці здобувача в автоматизованій системі управління ЗВО, що є зручним як для персоналу університету, так і для здобувачів. Каталог вибіркових дисциплін розміщено на сайті ЗВО (<http://surl.li/bdjls>), також на сайті кафедри економіки розміщено перелік та анотації вибіркових освітніх компонент (<http://surl.li/qzncf>). Здобувачі здійснюють вибір дисциплін з двох груп: фахові та загальноуніверситетські (не більше чотирьох за період навчання). Інформування здобувачів з питань вибору навчальних дисциплін здійснюють куратори груп, гарант ОП та ін. Вибіркове ознайомлення ЕГ з прикладами ІНП здобувачів різних курсів (Запит №1, <http://surl.li/razvx>) надало змогу впевнитися, що здобувачі дійсно реалізують своє право на вільний вибір дисциплін. Напр., здобувачами 2 курсу, 4 семестру було обрано в одному випадку такі ВК, як «Глобальні проблеми сучасної цивілізації», «Статистика», «Соціальна відповідальність у природних заповідниках», а в іншому випадку – ВК «Статистика», «Інноваційна діяльність в бізнесі», «Теорія і практика економічного розвитку». Крім дисциплін вільного вибору, можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії створюються для здобувачів завдяки обранню тематики наукових досліджень (<http://surl.li/rakra>), курсових робіт, баз виробничої практики (<http://surl.li/raknn>), виконанню індивідуальних завдань за різними ОК, участі у проходженні курсів неформальної освіти та реалізації права на академічну мобільність.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Проходження здобувачами вищої освіти практичної за ОП «Економіка» першого рівня вищої освіти в Уманському НУС регламентується такими внутрішніми нормативними документами ЗВО, як: «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» (введено в дію наказом ректора від 07.04.2023 р. №01-16/5/од, <http://surl.li/bdjff>); «Положення про організацію проведення практичної підготовки здобувачів Уманського НУС» (введено в дію наказом ректора від 07.04.2023 р. №01-16/5/од, <http://surl.li/kqirp>), яким визначено мету і види практик, особливості взаємодії з базами практик, процес організації та керівництва практикою, підведення підсумків практики; «Положення про організацію проведення практики та стажування студентів Уманського НУС за кордоном» (<http://surl.li/kqirp>). Обсяг практичної підготовки здобувачів вищої освіти становить згідно з ОП «Економіка» 2023 р. 18 кредитів ЄКТС, з яких 3 кредити складає навчальна практика з вступу до фаху (ОК38, 2 семестр, що забезпечує формування ПРН3, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23), 3 кредити – навчальна практика з мікроекономіки (ОК39, 4 семестр, що сприяє формуванню ПРН3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15, 16, 21, 23), 6 кредитів – виробнича практика I (ОК40, 6 семестр, яка сприяє формуванню ПРН1, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 21-25) та 6 кредитів – виробнича практика II (ОК41, 8 семестр, що забезпечує формування ПРН1, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 21-25) (<http://surl.li/raefc>). На сайті кафедри економіки Уманського НУС розміщено перелік підприємств, установ та організацій – баз для проходження виробничої практики здобувачами вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» (<http://surl.li/raknn>), з-поміж яких здобувачі мають право обирати відповідну базу практики, або ж можуть також запропонувати її самостійно. Ознайомлення зі зразками звітів з виробничої практики, які були надані на додатковий запит ЕГ (Запит №2, <http://surl.li/rarjp>), а також робочими програмами практик (Запит №4, <http://surl.li/rakql>) засвідчило, що під час проходження виробничих практик здобувачі розглядають питання щодо організаційних засад діяльності суб'єктів господарювання, здійснюють аналіз виробничо-господарської діяльності та її результатів, обґрунтовують напрями підвищення ефективності діяльності підприємств. Практична підготовка здобувачів вищої освіти відбувається також під час проведення практичних занять з навчальних дисциплін. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі вищої освіти (Зустріч 3) відзначили, що в цілому задоволені наявними можливостями для практичної підготовки, є обізнаними із процедурами її проходження. Водночас, роботодавці і випускники під час зустрічі відзначили, що перспективи подальшого розвитку в ОП вони вбачають у посиленні практичної підготовки, включаючи специфіку господарської діяльності суб'єктів господарювання аграрної сфери.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) під час навчання за ОП «Економіка» (<http://surl.li/raefc>), таких як навички роботи у команді, комунікативні навички, лідерські якості, здатність до критичного мислення та ін. відбувається в процесі опанування таких обов'язкових освітніх компонент, як: ОК1 «Політична економія», ОК3 «Людина і економіка», ОК5 «Ділова українська мова», ОК6 «Іноземна мова», ОК23 «Менеджмент», ОК28 «Економіка праці і соціально-трудові відносини», ОК31 «Економіка та організація інноваційної діяльності», а також посилюється в процесі вивчення вибіркових освітніх компонент, значна кількість з яких передбачає можливість розвитку соціальних навичок (<http://surl.li/bdjls>). Набуття соціальних навичок здобувачами відбувається при проходженні ними різних видів практики, активній участі у наукових заходах (<http://surl.li/rakra>), зустрічах із фахівцями-практиками. Під час зустрічі з ЕГ (Зустріч №9) представник ЗВО, завідувач Центру культури та виховання студентів відзначив високу активність університету щодо проведення культурно-масових та інших заходів, що участь у яких також сприяє розвитку соціальних навичок здобувачів. Здобувачі беруть участь у діяльності органів студентського самоврядування (<http://surl.li/beien>), мають змогу долучатися до заходів, що проводяться практичним психологом університету (<http://surl.li/beihi>). У ЗВО складається звіт про результати рейтингового оцінювання наукової, громадської, спортивної та культурно-масової діяльності студентів за рік, ознайомлення з яким додатково підтверджує високу активність здобувачів щодо участі у заходах різного спрямування, що посилюють їх соціальні навички (<http://surl.li/rbgkh>). Складання подібного рейтингу є

позитивною практикою у ЗВО, оскільки стимулює здобувачів до підвищення їх активності в різних сферах. На підставі вищевикладеного ЕГ констатує, що у ЗВО створено належні можливості для формування та розвитку soft skills здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП «Економіка».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для ОП «Економіка» за першим рівнем вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» у даний час відсутній. Під час формування змісту ОП у ЗВО враховано вимоги стандарту вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», який було затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244 (<http://surl.li/qukts>) та Національної рамки кваліфікацій (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. №519) для шостого рівня НРК (<http://surl.li/gkrz>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розподіл фактичного навантаження здобувачів регламентується таким внутрішнім нормативним документом ЗВО, як «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» (введено в дію наказом ректора від 07.04.2023 р. №01-16/5/од, <http://surl.li/bdjff>). Згідно з цим положенням «навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної дисципліни, її обсяг визначається робочою навчальною програмою та методичним забезпеченням дисципліни». При цьому, самостійна робота здобувача містить, у т.ч., виконання індивідуальних завдань. Аналіз навчального плану ОП «Економіка» 2023 р. засвідчило, що тижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти складає: по 22 години у 1-му і 2-му семестрах, 27 годин у 3-му семестрі, 22 години у 4-му семестрі, 26 годин у 5-му семестрі, 22 години у 6-му семестрі, 25 годин у 7-му семестрі, 30 годин у 8-му семестрі. Зведені дані про бюджет часу свідчать, що теоретичне навчання займає 130 тижнів, на екзаменаційні сесії відведено 16 тижнів, на проходження всіх видів практик відведено 12 тижнів, а на підсумкову атестацію – 1 тиждень. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі засвідчили оптимальність наявного навантаження.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за ОП «Економіка» першого рівня вищої освіти у ЗВО за дуальною формою не здійснюється. Водночас, в університеті було розроблено та затверджено відповідний внутрішній нормативний документ – «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва», введене в дію наказом ректора від 26.10.2023 р. №01-16/11/од (<http://surl.li/bikgd>). Положенням регламентовано мету і завдання дуальної форми здобуття освіти, питання планування та організації освітнього процесу за дуальною формою освіти. Під час зустрічі з ЕГ (Зустріч 7) представники роботодавців, долучені до реалізації даної ОП, відзначили свою зацікавленість щодо активізації співпраці із ЗВО з питань запровадження дуальної форми освіти у майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: 1) комплексний підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, що базуються на принципах академічної свободи та врахування інтересів кожного здобувача під час вибору ВК, тематики індивідуальних завдань та наукових досліджень, баз практики; 2) наявність широких можливостей для формування і розвитку соціальних навичок здобувачів як під час освітнього процесу (зокрема, під час вивчення обов'язкових та вибіркових освітніх компонент, проходження практик), так і під час участі у різних видах активності (наукові конференції, зустрічі із фахівцями-практиками, діяльність органів студентського самоврядування, громадські та культурно-масові заходи тощо). Позитивні практики: наявність практики рейтингового оцінювання наукової, громадської, спортивної та культурно-масової діяльності здобувачів за результатами їх діяльності за відповідний рік, що стимулює їх до підвищення активності в різних сферах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти, на думку роботодавців і випускників, потребує посилення у напрямі подальшого врахування специфіки господарської діяльності суб'єктів аграрної сфери, у т.ч. в умовах воєнного стану та поствоєнного відновлення. Рекомендації: розробити та реалізувати напрями підвищення ефективності практичної підготовки здобувачів вищої освіти за ОП шляхом активізації співпраці з роботодавцями у напрямі врахування сучасних реалій господарської діяльності підприємств аграрної сфери (на постійній основі).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП «Економіка» в Уманському НУС має високий рівень узгодженості за підкритеріями 2.1 (враховуючи відповідність її обсягу та ОК вимогам стандарту вищої освіти й чинного законодавства); 2.2 (зважаючи на чіткість, наочність і зрозумілість структурно-логічної схеми ОП); 2.3 (беручи до уваги її відповідність предметній області спеціальності 051 «Економіка» за першим рівнем вищої освіти); 2.4 (беручи до уваги наявні можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти, їх обізнаність з існуючими процедурами вибору); 2.6 (зважаючи на широкі можливості для формування та розвитку соціальних навичок здобувачів як під час навчання, так і участі в інших видах активності, наявність рейтингів активності здобувачів); 2.7 (зважаючи на відповідність змісту ОП стандарту вищої освіти та вимогам Національної рамки кваліфікацій); 2.8 (беручи до уваги оптимальність фактичного навантаження здобувачів); 2.9 (зважаючи на унормованість провадження дуальної форми освіти у внутрішніх нормативних документах ЗВО) та достатньою мірою узгоджена за підкритерієм 2.5 (беручи до уваги наявні можливості для практичної підготовки здобувачів, однак, зважаючи на доцільність її посилення з точки зору роботодавців і випускників). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 2 з незначними недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Вступ до ЗВО УНУС відбувався відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Уманському НУС у 2023 році (зі змінами) (<http://surl.li/kqisr>). У пунктах 5.2.1, 5.2.2 вищезгаданих правил наведені етапи вступної кампанії на 2023 рік для абітурієнтів, які вступають для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра на основі ПЗСО та НРК5 під час основної сесії та додаткового набору. У Правилах прийому також визначені умови вступу для іноземців та осіб без громадянства (14 розділ). На сторінці Вступна кампанія 2023 (<http://surl.li/qwevc>) в розділі Нормативна база та підрозділі Правила прийому наведена інформація про перелік ОП, ліцензовані обсяги та термін навчання (Додаток 1), перелік конкурсних пропозицій і конкурсних предметів необхідних для вступу на ОП (Додаток 2), таблиці переведення тестових балів з НМТ (Додаток 5), перелік вагових коефіцієнтів та предметів НМТ необхідних для вступу на ОП (Додаток 7), а також вимоги до структури мотиваційних листів (Додаток 13). Правила прийому для вступників на ОП «Економіка» є чіткими, зрозумілими та не містять дискримінаційних положень, що також було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Уманському НУС у 2023 році (зі змінами) (<http://surl.li/kqisr>) на перший рівень вищої освіти за ОП «Економіка» можуть бути прийняті вступники на основі повної загальної середньої освіти, а також вступники на основі НРК5 для здобуття ступеня бакалавра зі скороченим строком навчання. За даною ОП конкурсний відбір на навчання міг здійснюватися на основі результатів вступних випробувань у формі НМТ чи ЗНО та розглядом мотиваційних листів. До участі у конкурсному відборі на місця за рахунок державного бюджету допускалися абітурієнти, конкурсний бал яких становив не менше 130. Під час зустрічі із представниками структурних підрозділів, у т.ч. відповідальних за якість освітнього процесу представник приймальної комісії зазначила, що обов'язковими дисциплінами з НМТ та коефіцієнтами до них для вступу були Українська мова – 0,35 та Математика – 0,4, та будь-який предмет на вибір абітурієнта, якщо це Іноземна мова чи Історія України, то коефіцієнт – 0,25, якщо інші предмети – коефіцієнт 0,2. Відповідно до пункту 2.2. Правил прийому на навчання передбачено вступ абітурієнтів на основі НРК5 шляхом перезарахування кредитів ЄКТС, максимальний обсяг яких визначений стандартом ВО бакалавра.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Інформація про процедуру визнання РН отриманих в інших закладах освіти зокрема під час академічної мобільності знаходиться у вільному доступі на сайті УНУС (<https://bit.ly/3GXciSg>) та регулюється рядом положень. У Положеннях Про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в УНУС <https://salo.li/ea14122> (розділ 2, пункт 2.3) та Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників УНУС <https://bit.ly/3sRZ3NR> (Розділ 3) наведені умови, процеси і порядок визнання та перезарахування РН отриманих в інших ЗВО під час внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності здобувачів ВО. Під час фокус груп студенти підтвердили обізнаність щодо можливостей академічної мобільності та процедуру перезарахування її результатів. Положенням про порядок перезарахування результатів навчання при вступі на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти на основі ОКР «Молодший спеціаліст», ОС «Молодший бакалавр», ОПС «Фаховий молодший бакалавр» в УНУС <https://bit.ly/357wRhV> регулюється процедура перезарахування РН здобувачів ВО, які вступили на скорочений термін навчання в Уманський НУС. Положенням про порядок переведення та поновлення студентів до УНУС <https://bit.ly/3uYRbwg> у якому зазначено процедуру переведення студентів з інших ЗВО (розділ 2), поновлення здобувачів, відрахованих з інших ЗВО, у складі УНУС (розділ 3) та переведення чи поновлення студентів в межах УНУС (розділ 4). Відповідно до цього положення із зарахуванням окремих ОК та вивченням дисциплін академічної різниці у 2020 році за даною ОП було зараховано студентку Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини на 3 курс денної форми навчання, що було підтверджено під час відео зустрічі з НПП. Положенням про порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 р. <https://bit.ly/3FxB2jk> визначається процедура, перелік документів, склад та повноваження комісії із атестації, зарахування РН та періодів навчання здобувачів ВО на ТОТ України в період після 20 лютого 2014 року з метою реалізації академічних та професійних прав здобувачів ВО, які проживали, або проживають на ТОТ, крім випускників ЗВО, розташованих на ТОТ України. Положенням про комісію УНУС з визнання здобутих в іноземних установах документів про освіту, наукові ступені та вчені звання (<https://bit.ly/3sogj4b>) регулюється порядок визнання документів про середню чи вищу освіту здобуту в іншій країні для продовження навчання в ЗВО УНУС (п. 5-13). Процедура визнання РН отриманих в інших ЗВО вимагає надання здобувачем ВО відповідних документів, які наведені у вищезгаданих положеннях до кожного окремого виду перезарахування РН, а також створення предметної комісії, до якої входять НПП, гарант ОП та декан факультету. Здобувач ВО може подати апеляцію до ректора, якщо не погоджується з рішенням предметної комісії, що було підтверджено під час фокус груп.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положенням про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<http://surl.li/bikgg>) регламентується процедура визнання РН, здобутих здобувачами ВО у неформальній освіті. Обсяг ОК, результати навчання яких здобуті у неформальній освіті не може перевищувати 25% загального обсягу ОП за якою навчається студент відповідно пункту 1.5 цього положення. Зарахування зазначених РН здійснюється до початку семестру вивчення відповідної ОК у навчальному процесі, щоб забезпечити можливість вивчення дисципліни у разі, якщо РН не будуть зараховані. Процедура визнання РН здобутих в неформальній (інформальній) освіті в ЗВО УНУС проводиться в два етапи. Перший етап передбачає подання заяви та декларації про попереднє навчання декану факультету, розгляд документів та прийняття рішення про можливість чи неможливість зарахування РН, а також можливість апеляції у випадку відмови у розгляді. Зазначені процедури регулюються розділом 2.1 цього Положення. Другий етап передбачає безпосереднє визнання РН, їх оцінку та ОК, у якій передбачено їх отримання. Склад та повноваження комісії, яка приймає рішення про зарахування зазначених РН описані в розділі 2.2 Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті. Цей етап також передбачає можливість апеляції рішення предметної комісії, для чого створюється апеляційна комісія, яка приймає рішення про повне, часткове задоволення скарги чи про залишення її без задоволення (п 2.2.14-2.2.15). Під час зустрічі фокус груп ЕГ пересвідчилась, що здобувачі ВО ознайомлені з цією процедурою. За даною ОП були перезараховані РН одному студенту з дисципліни «Мікроекономіка» за проходження курсу «Економіка на кожен день», Prometheus (<https://bit.ly/3A6Bunn>), одному студенту з дисципліни «Макроекономіка» за проходження курсу «Економіка для всіх», Prometheus (<https://bit.ly/3A6Bunn>) та трьом студентами з дисципліни «Візуалізація даних в Excel та бізнес-аналітика» за проходження курсу «Візуалізація даних», Prometheus (<http://surl.li/prxxm>). Також під час відео зустрічей було зазначено, що викладачі пропонують здобувачам проходити курси на платформах Prometheus та EdEra.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: 1) високий рівень комунікації з абітурієнтами, їх консультативної та інформаційної підтримки, що забезпечується через оприлюднення у вільному доступі на сайті ЗВО Правил прийому на навчання до Уманського НУС, які є чіткими, зрозумілими, відповідають усім вимогам та не містять дискримінаційних положень, а також надання консультацій представниками приймальної комісії, гарантом та іншими представниками університету; 2) наявність у ЗВО чіткого, підкріпленого необхідною нормативною базою алгоритму переведення, поновлення та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, обізнаність здобувачів щодо практичної реалізації зазначеного алгоритму; 3) значна увага щодо інформування здобувачів та їх обізнаність з питань можливостей участі у заходах неформальної освіти, наявність практики перезарахування результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти в рамках окремих тем тієї чи іншої дисципліни.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: відсутні. Рекомендації: продовження практики інформування здобувачів вищої освіти з питань можливостей проходження курсів неформальної освіти шляхом пропонування НПП відповідних курсів у межах власних ОК.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 зважаючи на чіткість та зрозумілість правил прийому на навчання, визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та наявну практику використання методів неформальної освіти. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Застосування відповідних форм та методів навчання і викладання за ОП «Економіка» регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» (введено в дію наказом ректора від 07.04.2023 р. №01-16/5/од, <http://surl.li/bdjfj>). Формами навчання здобувачів за даною ОП є очна денна та заочна. Освітній процес здійснюється за такими формами, як: проведення навчальних занять, самостійна робота здобувачів вищої освіти, організація практичної підготовки здобувачів, проведення контрольних заходів. Видами навчальних занять у ЗВО виступають: лекційні заняття, практичні, лабораторні, семінарські, індивідуальні заняття, проведення консультацій для здобувачів. За потреби, зумовленої карантинними обмеженнями, умовами воєнного стану та іншими важливими причинами, освітній процес у ЗВО може відбуватися у дистанційному форматі. За таких умов учасники освітнього процесу керуються нормами, викладеними у «Положенні про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій» (<http://surl.li/kjtuk>). Ознайомлення з робочими програмами навчальних дисциплін (Запит №4, <http://surl.li/rakql>) та результати проведених зустрічей у фокус-групах (з академічним персоналом, здобувачами вищої освіти) дозволили ЕГ впевнитися, що у межах даної ОП викладачі застосовують також інноваційні та інтерактивні методи навчання, напр., комбіновані і проблемні лекції із залученням фахівців-практиків (під час викладання ОК9 «Мікроекономіка», ОК11 «Макроекономіка», ОК16 «Міжнародна економіка», ОК17 «Національна економіка», ОК25 «Основи міжнародного бізнесу», ОК33 «Державне регулювання економіки»), ділові ігри (ОК17 «Національна економіка»), кейсовий метод (ОК25 «Основи міжнародного бізнесу»), проведення дискусій (ОК1 «Політична економія», ОК3 «Людина і економіка») тощо. Зазначене дозволило ЕГ впевнитися, що під час реалізації ОП «Економіка» в Уманському НУС дотримуються принципів академічної свободи і студентоцентрованого підходу, а застосовувані форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування усіх учасників освітнього процесу відбувається за рахунок оприлюднення на веб-сайті ЗВО інформації про ОП «Економіка» різних років (<http://surl.li/qwcra>), силабусів навчальних дисциплін (<http://surl.li/raram>), анотацій вибіркових дисциплін (<http://surl.li/qzncst>). Під час зустрічей ЕГ зі здобувачами вищої освіти та академічним персоналом встановлено, що кожен викладач у межах своєї освітньої компоненти детально пояснює інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання на першому занятті згідно розкладу, а в подальшому надає відповідні пояснення за необхідності. Інформування щодо цілей та критеріїв оцінювання практики надається здобувачам перед початком її проходження. Доступ до зазначеної інформації кожен здобувач також має на постійній основі за допомогою системи дистанційного навчання Moodle, демонстрацію змістовного наповнення якої було проведено для ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО. Кожен здобувач також отримує логін та пароль для входу до системи електронного навчання, де розміщено усі навчальні матеріали. Значна роль щодо інформування здобувачів щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання відводиться гаранту ОП та кураторам груп. Також, уся необхідна інформація, включаючи всі внутрішні нормативні документи ЗВО розміщена у вільному і структурованому вигляді на сайті університету (<http://surl.li/flrs>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Уманський НУС забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Економіка» на систематичній основі, що було підтверджено під час зустрічей ЕГ зі здобувачами вищої освіти та академічним персоналом. Здобувачі даної ОП беруть участь у науковій роботі, а її результати узагальнено на сайті кафедри економіки (<http://surl.li/rakra>). В останні роки вони брали участь у роботі низки конференцій та опублікували тези доповідей, включаючи такі конференції, як: науково-практична інтернет-конференція «Перспективи розвитку лісового і садово-паркового господарства», що відбувалася 24.11.2023 р. на базі Уманського НУС; XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Аспекти стабільного розвитку економіки», яка проходила 25.05.2023 р. на базі Уманського НУС; Міжнародна науково-практична конференція «Трансформації особистості, суспільства та ринку праці: виклики майбутнього та вплив на освіту» (в рамках проєкту СВНЕ Erasmus+ DEFER «Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти і представників ринку праці»), що відбувалася у м. Умань 20-22.09.2023 р.; XV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю «Актуальні питання сучасної економіки», що проходила у м. Умань, 15.11.2023 р.; Всеукраїнській науково-практичній конференції «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації», яка проходила у м. Хмельницький 26.10.2023 р.; Наукового студентського форуму «Проблеми та напрями розвитку економіки України в умовах війни», що проходила у м. Одеса 17.05.2023 р.; Міжнародна науково-практична конференція «Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд: матеріали», яка проходила у м. Дніпро 03.11.2023 р.; II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі», яка проходила у м. Дніпро 05-06.10.2023 р.; III Міжнародна науково-практична конференція науково-педагогічних працівників та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти», що проходила на базі Одеського державного аграрного університету 9-10.11.2023 р. та ін. Здобувачами опубліковано статті у Збірнику студентських наукових праць Уманського НУС, вони долучалися до участі у конференціях за кордоном, напр., у XX Міжнародній науково-практичній конференції «Technologies, innovative and modern theories of scientists», що проходила 23-26.05.2023 р. у м. Грац в Австрії. Здобувачі беруть активну участь у роботі наукового гуртка «Школа успішного бізнесу», що функціонує на кафедрі економіки (науковим керівником даного гуртка є гарант ОП О. Фротер, <http://surl.li/rbjyk>). Також було підтверджено, що здобувачі ОП беруть участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт (<http://surl.li/rbkht>), Всеукраїнській студентській олімпіаді (<http://surl.li/pqbbx>), де займають призові місця, діяльності Наукового товариства студентів Уманського НУС (<http://surl.li/rbkgw>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процес оновлення змісту освіти викладачами, долученими до реалізації ОП «Економіка» в Уманському НУС регламентується такими внутрішніми нормативними документами ЗВО, як: «Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському НУС» (схвалено Вченою радою, Пр. №1 від 08.10.2020 р., <http://surl.li/lmqwo>), «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському НУС» (введено в дію наказом ректора від 31.01.2022 р. №01-16/3/од, <http://surl.li/bduot>). Ознайомлення зі змістом робочих навчальних програм (Запит №4, <http://surl.li/rakql>), результати зустрічі з академічним персоналом, долученим до реалізації ОП «Економіка» дозволив ЕГ дійти висновку, що викладачі регулярно оновлюють зміст освітніх компонент. У кожній РНП відображено актуальні зміни, внесені до неї, що є позитивною практикою у межах реалізації ОП у ЗВО. Підставами для оновлення слугують актуальні зміни на ринку праці, результати власних наукових досліджень і публікації наукових праць, у т.ч. у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, результати проходження викладачами стажувань і підвищення кваліфікації, у т.ч. за кордоном. Напр., за результатами навчання на курсі «Експорт, ринки ЄС та інтернаціоналізація бізнесу» (на базі платформи EdEra) було оновлено зміст ОК25 «Основи міжнародного бізнесу» (<http://surl.li/rbnqp>). Значну роль в оновленні змісту ОК відіграє тісна співпраця кафедри економіки Уманського НУС із компанією Corteva Agriscience (<http://surl.li/qvmtm>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Діяльність Уманського НУС у сфері інтернаціоналізації регламентується такими внутрішніми нормативними документами ЗВО, як «Стратегія інтернаціоналізації Уманського НУС на 2022-2027 рр. (<http://surl.li/ragcq>), «Положення про організацію проведення практики та стажування студентів Уманського НУС за кордоном» (<http://surl.li/kqirq>), «Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського НУС» (<http://surl.li/bdumf>). В університеті функціонує Центр міжнародної освіти та співпраці (<http://surl.li/rblqe>), який забезпечує інформування, консультування та організацію учасників освітнього процесу з питань проходження виробничої практики за кордоном, грантів та наукових стажувань, програм мобільності для викладачів, проходження закордонних стажувань, можливостей участі у процесах євроінтеграції (напр., <http://surl.li/ptczc>). Укладено низку договорів із закордонними партнерами, інформацію про які висвітлено на сайті ЗВО (<http://surl.li/bdixt>). Здобувачі даної ОП брали участь у проходженні стажування в Німеччині на підприємствах аграрного сектору економіки, що відповідає фокусу ОП «Економіка». Відбувається співпраця у межах проєктів Програми Еразмус + на 2021-2027 роки (<http://surl.li/rbmau>). Зокрема, представники кафедри економіки Уманського НУС є співвиконавцями міжнародного проєкту Еразмус+ «DEFER» (<http://surl.li/rbmff>), провадять наукову діяльність у межах грантового фінансування в Австрії (за темою «Тимчасово переміщені особи з України в Європейський Союз: соціальна адаптація та інтеграція на ринок праці», <http://surl.li/kjjmw>). Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації ОП «Економіка», беруть участь у проходженні міжнародних стажувань і підвищення кваліфікації за кордоном, напр., у Польщі, Німеччині, Фінляндії (Запит №5, <http://surl.li/gamqu>). Має місце практика провадження спільних занять із представниками зарубіжних університетів, таких як: Академія ім. Якуба з Парадижу у Гожуві-Великопольському і Мазовецький державний університет в Плоцьку (<http://surl.li/rbmlc>; <http://surl.li/rbmlr>). НПП і здобувачі долучаються до онлайн-лекції для української аудиторії у рамках проєкту Ukraine Global Faculty (<http://surl.li/rbmny>). Водночас, під час спілкування зі здобувачами вищої освіти було відзначено доцільність активізації їх інформування щодо можливостей долучення до різних видів участі у заходах міжнародної активності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: 1) застосування під час реалізації ОП інноваційних форм та методів навчання (спільних лекцій із залученням фахівців-практиків, у т.ч. зарубіжних університетів, кейсового методу, засобів інтерактивної взаємодії та ін.); 2) високий рівень інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти щодо розуміння ними про цілей, змісту, ПРН та критеріїв оцінювання із застосуванням різних засобів (включаючи як оприлюднення на офіційному сайті та в системі дистанційного навчання Moodle, так і особисте консультування НПП); 3) відповідність наукових досліджень НПП профілю освітніх компонент, що ними викладаються, що слугує підставою для систематичного оновлення методичного забезпечення; 4) поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП, у т.ч. шляхом залучення здобувачів до наукових заходів різного рівня; 5) активна участь НПП у міжнародних проєктах і заходах, на підставі укладених угод та у рамках міжнародних проєктів, що відповідають фокусу даної ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: недостатній рівень поінформованості здобувачів вищої освіти з питань участі у заходах міжнародної активності. Рекомендації: активізувати процес інформування здобувачів вищої освіти щодо можливостей долучення до різних видів участі у заходах міжнародної активності (на постійній основі).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 4.1 (зважаючи на застосування в освітньому процесі як традиційних, так і інноваційних, інтерактивних методів навчання), 4.2 (беручи до уваги належний рівень інформування учасників освітнього процесу щодо цілей та ПРН за даною ОП); 4.3 (враховуючи високу активність здобувачів вищої освіти щодо залучення до наукових заходів – конференцій, підготовки наукових статей і тез доповідей, наукових конкурсів і олімпіад); 4.4 (беручи до уваги якість і своєчасність оновлення освітніх компонент, у т.ч. за результатами тісної співпраці з компанією Corteva Agriscience) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритерієм 4.5 (зважаючи на високий рівень участі у міжнародних заходах НПП, існуючі напрацювання у сфері міжнародної співпраці та участі у міжнародних проєктах, однак, враховуючи доцільність посилення інформування здобувачів щодо наявних можливостей). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх

контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 4 з невеликим, що не є суттєвим (рівень В).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Процедури проведення контрольних заходів у межах ОК ОП «Економіка» регулюються пунктом 4.1 Положення про організацію освітнього процесу в УНУС <http://surl.li/bdjff>, пунктами 3.2 – 3.3. Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС <http://surl.li/bezqm>, пунктом 3.3 Положення про академічну успішність в УНУС <http://surl.li/bdzvs>, пунктами 2.3.1.1, 2.3.1.3 Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС <http://surl.li/bduot>, Положенням про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в УНУС <http://surl.li/kjtuk>. Згідно вищезгаданих положень та ОП «Економіка» (<http://surl.li/qwctf>) основними видами контролю в УНУС є поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, за різні види самостійних робіт, а також до поточного контролю належить модульний контроль, який призначений для оцінки знань і вмінь здобувача ВО за певним модулем ОК. Підсумковий контроль передбачає оцінку рівня знань та вмінь студента, отриманих під час вивчення певної ОК для якої навчальним планом передбачено проведення екзамену. ОК для яких навчальним планом передбачено залік оцінка засвоєння знань та вмінь здобувача здійснюється на основі поточного контролю. Відповідно до Положення про академічну успішність в УНУС <http://surl.li/bdzvs>, оцінювання рівня ПРН в УНУС здійснюється за 100 бальною шкалою оцінювання. За ОК, для яких навчальним планом передбачено проведення екзамену на поточно-модульний контроль виділяється 70 балів, а на підсумковий – 30 балів. З навчальних дисциплін, для яких навчальним планом передбачено залік, всі 100 балів припадають на поточний контроль. Ця інформація також була підтверджена під час зустрічі з НПП та здобувачами ВО. Оцінювання ПРН здобувачів здійснюється за такими видами робіт: усна відповідь на практичних, семінарських заняттях; виконання лабораторних робіт і підготовка відповідних звітів; підготовка рефератів, доповідей; розв'язання практичних завдань; самостійна робота із змістового модулю, тощо, що було підтверджено під час фокус груп. Розподіл і затвердження балів за кожним видом роботи поточно-модульного контролю здійснюється за пропозицією НПП. Порядок оцінювання знань студента, розподілу балів, форми та види завдань, критерії оцінювання для кожної ОК доводяться до здобувачів на початку навчального семестру, відповідно до пункту 3.3 Положення про академічну успішність в УНУС <http://surl.li/bdzvs>, також вони зазначені в силабусах ОК на веб-сторінці кафедри (<https://bit.ly/3A25yR6>), проте на момент акредитації інформації про критерії оцінювання та форми контрольних заходів для ОК в анотаціях не наведені. Під час фокус груп здобувачі ВО підтвердили, що вони проінформовані про критерії оцінювання та форми контрольних заходів, а також що дана інформація доноситься на першому занятті викладачами дисциплін.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до 6 розділу Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<http://surl.li/betzk>) атестація здобувачів ВО може відбуватися у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи або атестаційного екзамену. За ОП «Економіка» (<http://surl.li/qwctf>) формою атестації здобувачів ВО в Уманському НУС є атестаційний екзамен, що відповідає Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю. Підсумкова атестація здійснюється для комплексної перевірки та оцінки ПРН отриманих здобувачем під час опанування ОП «Економіка». Атестація студентів здійснюється відкрито та публічно за участі екзаменаційної комісії відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Уманському НУС (<http://surl.li/qlhwz>). За успішної підсумкової атестації здобувачам ВО видається документ встановленого зразка ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: бакалавр з економіки.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів в ЗВО УНУС регламентується рядом Положень, які знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО на вкладці Нормативна база (<http://surl.li/flrs>) у розділі Освітній процес. У Положеннях «Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС» (<http://surl.li/bduot>), «Про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС (<http://surl.li/bezqm>) та «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в УНУС» (<http://surl.li/kjtuk>) наведені процедури здійснення поточного та семестрового

контролю в очному та дистанційному форматі, обов'язковість дотримання цих процедур та визначення критеріїв оцінювання ПРН забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Для перевірки залишкових знань здобувачів вищої освіти і рівня об'єктивності екзаменаторів передбачено проведення ректорського контролю якості підготовки студентів з окремих дисциплін, які викладалися в попередньому семестрі. Відповідно до Положення про апеляцію здобувачів вищої освіти щодо оцінки, отриманої під час підсумкового семестрового контролю (<http://surl.li/beaao>), якщо здобувач не погоджується з результатами контрольного заходу, він може подати апеляційну заяву декану факультету протягом двох робочих днів після підсумкового оцінювання. Пунктом 3.2.3 Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС <http://surl.li/bezqm> та розділом 4 Положення про академічну успішність в УНУС <http://surl.li/bdzvs> регулюється порядок повторного проходження контрольних заходів у ЗВО, згідно яких здобувач може ліквідувати академічну заборгованість під час канікул. Кількість перездач не може перевищувати двох разів з однієї дисципліни, один раз НПП, другий – комісії (розділ 4 <http://surl.li/bdzvs>). У Відомостях про СО За ОП у 2022-2023 н. р. була практика повторного складання екзамену здобувачем з ОК «Інформатика» викладачу, але під час фокус груп було з'ясовано, що дисципліна була перескладена завідувачу кафедри. Для врегулювання конфліктних ситуацій в ЗВО діють такі нормативні документи Положення про апеляцію здобувачів вищої освіти щодо оцінки, отриманої під час підсумкового семестрового контролю (<https://bit.ly/3GEQE5S>), Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС (<http://surl.li/bezqm>), Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявленні корупції (<https://bit.ly/3nAZjPg>), Антикорупційна програма УНУС (<https://bit.ly/3fGo2NC>). Також в університеті функціонує фізична та віртуальна «Скринька довіри» (<http://surl.li/prqba>), крім того для здобувачів ВО за ОП «Економіка» було проведено зустрічі з уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції в УНУС 24.10.2023 (<http://surl.li/prozs>) і 03.11.2023 (<https://bit.ly/3KkVcyb>). Під час фокус груп було з'ясовано, що конфліктних ситуацій за ОП «Економіка» не виникали.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО діє ряд нормативних документів, які регламентують політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. На сайті кафедри (<https://bit.ly/3BzVH5W>) розміщено інформацію про академічну доброчесність, нормативні документи, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності, та інші корисні матеріали за даною темою. В аудиторії 212 розміщені інформаційні плакати з роз'яснювальними повідомленнями щодо недопущення порушення принципів академічної доброчесності, що було продемонстровано під час огляду матеріально технічної бази університету. Також популяризація академічної доброчесності відбувається завдяки різним інформаційним заходам таким як: круглий стіл «Академічна доброчесність: досвід, практики, виклики, поступи» 25.10.2023 (<http://surl.li/ppzwt>), виховний захід «Академічна доброчесність в освітньому процесі» проведений гарантом ОП 17.10.2023 (<http://surl.li/ppzve>), захід «Говоримо про академічну доброчесність» проведений працівником бібліотеки. (<https://bit.ly/3AdXAVg>). У 2021 році НПП кафедри та здобувачі ВО завершили онлайн-курс «Академічна доброчесність в університеті» (<https://bit.ly/33KApFU>). У 2023 році в ЗВО був проведений конкурс головною темою було запитання, як вирозумієте академічну доброчесність, про що було зазначено під час зустрічі із студентським самоврядуванням. Під час фокус груп студенти підтвердили, що вони ознайомлені з поняттям академічної доброчесності. Для запобігання академічної недоброчесності проведення екзаменаційного контролю здійснюється у вигляді тестів з використанням комп'ютерних технологій, що в тому числі забезпечує об'єктивність НПП, що було підтверджено під час онлайн зустрічей. На веб-сторінці кафедри економіки (<http://surl.li/ppzpz>) є перелік безкоштовних комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі в мережі Інтернет, якими здобувачі ВО за ОП «Економіка» можуть скористатися для самостійної перевірки своїх робіт: курсові роботи, реферати, звіти про практику, наукові роботи. Наукові праці НПП та здобувачів перевіряються за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення Unicheck, на наявність академічного плагіату, що було підтверджено під час фокус груп. Відповідальність за порушення академічної доброчесності для НПП та здобувачів ВО регулюється п. 5.1, п. 5.2 розділу 5 «Відповідальність за порушення правил та норм академічної доброчесності» Кодексу академічної доброчесності УНУС (<http://surl.li/kqbps>). В університеті функціонує Комісія з питань етики та академічної доброчесності УНУС (<http://surl.li/qwhgb>) для попередження та реагування на порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО Уманський НУС активно популяризує доброчесність серед учасників освітнього процесу, сприяє запобіганню свідомому чи несвідомому порушенню академічної доброчесності. Варто зазначити, що позитивною практикою є проходження здобувачами та НПП онлайн курсів «Академічна доброчесність в університеті». ЗВО забезпечує безкоштовну технічну перевірку наукових праць НПП та здобувачів на наявність академічного плагіату.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: відсутні. Рекомендації: продовжити практику інформування здобувачів вищої освіти з питань використання наявних безкоштовних програм перевірки письмових робіт на плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 зважаючи на відповідність форми підсумкової атестації здобувачів ВО Стандарту ВО, чіткість та зрозумілість правил проведення контрольних заходів та порядку оскарження результатів, а також активну політику популяризації академічної доброчесності. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши інформацію, що наведена в таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів» <http://surl.li/qvfrz> та безпосередньо ознайомившись з документами під час проведення акредитаційної експертизи, а також під час зустрічей з фокус-групами експертна група підтвердила відповідність професійної діяльності НПП ОПП освітнім компонентам, що вони викладають. До реалізації ОПП (обов'язкових ОК) залучені 30 викладачів на 41 ОК, серед яких 5 докторів наук (16%) та 23 кандидати наук (77%). Наукові ступені та/або вчені звання НПП отримані за спеціальностями, що відповідають предметній галузі ОПП та ОК, які викладають. 100% НПП, які забезпечують освітній процес на ОПП, мають 4 і більше досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років відповідно до ОК, які викладають, визначених 38 пунктом Ліцензійних умов. НПП, які залучені до реалізації ОПП (обов'язкові ОК) мають наукові публікації, що індексуються в наукометричних базах даних SCOPUS та/або WoS (окрім Костюк В.С., Суліма Л.В. та Гребенюк Н.М.), а також підвищують кваліфікацію відповідно до вимог. Документи надані кафедрою за запитом експертів свідчать про те, що більшість НПП беруть участь у розробці госпрогнотичних тем. Профілі викладачів оприлюднені на сайті кафедри <http://surl.li/qvfre>.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору регламентується «Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП» <http://surl.li/owkqq>, та «Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників УНУС» <http://surl.li/ksblb> які розміщені у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО. Згідно з положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, наказом ректора утворюються конкурсні комісії на факультетах до складу яких обов'язково входять перший проректор - голова конкурсної комісії; проректор з науково-педагогічної роботи - заступник голови конкурсної комісії; декани факультетів; завідувач кафедри, на яку обирається претендент на посаду; начальник відділу кадрів - секретар конкурсної комісії; провідний юристконсульт; голова профспілкового комітету. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення, оголошення про скасування конкурсу чи зміну його умов публікують у друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Університету (<http://surl.li/qvngq>). Під час зустрічей із академічним персоналом (зустріч 4) експертній групі була надана інформація, що контракти укладаються як правило на 3 року з урахуванням наступних вимог: щорічне написання 2 фахових статей та подання 1 статті у видання що індексуються в наукометричних базах даних SCOPUS та/або WoS, участь у госпрогнотичних тематиках (керівник, або відповідальний виконавець), розробка навчально-методичного комплексу з ОК, наповненість системи дистанційного навчання Moodle, виконання обов'язків куратора та профорієнтаційна робота. Під час зустрічі із керівництвом та менеджментом університету (зустріч 2) проректор з науково-педагогічної роботи – Мальований М.І. зазначив, що контракт укладаються за згодою сторін, а також те, що задля підтримки НПП, в разі виконання усіх вимог контракту працівник може звернутися з заявою до адміністрації за 3 місяці до закінчення контракту з клопотанням його дострокового продовження.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз інформації, отриманої під час зустрічей зі здобувачами (зустріч 3), з науково-педагогічним персоналом (зустріч 4), із роботодавцями (зустріч 7), засвідчив, що роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Шляхом проведення круглих столів, вебінарів, гостьових лекцій, наданні баз практик, щорічній ярмарці вакансій (<http://surl.li/prprak>), анкетуванні та залучаються до перегляду ОП. Під час зустрічі з роботодавцями Сочінський М.М., керівник ФОП «Сочінський М.М.», повідомив, що приймав участь у розширеному засіданні кафедри економіка та рецензував ОП, де надавав рекомендацію про збільшення практичних занять, приймав активну участь в роботі наукового гуртка та надає базу практики, а також висловив готовність брати на роботу випусників даної ОП. Савчук І. І. – головний економіст сектору роздрібного бізнесу ТББВ 10023/0349 філії Черкаського ОУ АТ «Ощадбанк», повідомила, що проводила спільну лекцію з Мудраком Р.П. <http://surl.li/prpnm>. Також свою участь у гостьовій лекції підтвердила Мазуркевич С.О. – керівник з мікро-, малого та середнього бізнесу ТББВ 10023/0349 філії Черкаського ОУ АТ «Ощадбанк» <http://surl.li/qvmpm>. Коваленко О.С., к.е.н., фахівець із діджиталізації ТОВ «Corteva Agriscience», повідомив ЕК, що входить у групу розробників ОП та активно долучається до її оновлення, зокрема за його рекомендацією введено курс «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», є співорганізатором грантової програми «Corteva Grows», що реалізується на кафедрі економіка, а також те, що він та його колеги представники компанії Corteva Agriscience П. Матюша та О. Дуніна провели серію бізнес-лекцій для здобувачів ОП <http://surl.li/qvmrq>, <http://surl.li/qvmtm>. Економічний факультет регулярно проводить опитування (анкетування) роботодавців щодо якості підготовки випусників. (Звіті про результати опитування роботодавців у 2023/2024 році <http://surl.li/prpdj>). Проте із Звіту не можна зрозуміти, які саме рекомендації стосуються ОП «Економіка». Під час зустрічі з роботодавцями, експертною групою було виявлено зацікавленість у періодичному проведенні тренінгів, лекцій, майстер-класів, практик для здобувачів вищої освіти за ОП. Для покращення ОП роботодавцями як на зустрічі, так і в анкетах, було рекомендовано: покращити практичну підготовку та викладання англійської мови, запровадження дуальної форми навчання.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ЗВО існує практика залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, що було підтверджено під час зустрічей та аналізу сайту кафедри. Наприклад, за участю Савчук І. І. – головний економіст сектору роздрібного бізнесу ТББВ 10023/0349 філії Черкаського ОУ АТ «Ощадбанк», 06.11.2023р. проведена спільна лекція з дисципліни «Макроекономіка» на тему «Грошовий ринок та монетарна політика» (<http://surl.li/prpnm>), про що вона згадала на зустрічі ЕГ з роботодавцями. 2 листопада 2023 року відбулася гостьова лекція з дисципліни «Національна економіка» на тему «Демократія, економічна свобода та економічний порядок» заступником директора з маркетингу ТОВ «Уманьпиво» Яною Крижановською (<http://surl.li/prpnt>). 09.10.2023 - спільна лекція з дисципліни «Державне регулювання економіки» на тему «Розвиток сільських територій в умовах децентралізації» проведена за участі В. Мовчанюк, керівниці відділу агропромислового розвитку, екології та взаємодії з органами місцевого самоврядування Уманської районної державної адміністрації (<http://surl.li/prpoh>). 5 квітня 2023 року була проведена спільна лекція із навчальної дисципліни «Мікроекономіка» на тему «Мікроекономічна модель підприємства» із залученням Наталію Гребенник, к.е.н., доцента кафедри підприємництва та туризму Одеського національного морського університету (<http://surl.li/qvovi>). Під час роботи з фокус-групами здобувачів та випусників також було підтверджено факт залучення представників підприємств, організацій.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процедура, види, форми, обсяг, періодичність та умови підвищення кваліфікації й стажування НПП в Університеті регламентується Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників УНУС від 19.12.2019р. (<http://surl.li/bedme>). Усі викладачі освітньої програми мають свідоцтва про підвищення кваліфікації. Більшість науково-педагогічних працівників пройшла підвищення кваліфікації згідно з планом як у вітчизняних ЗВО (Національний університет біоресурсів і природокористування України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Полтавський університет економіки і торгівлі, Чорноморський національний університет імені Петра Могили та ін.), так і шляхом міжнародного стажування (Інститут науково-дослідний Люблінського науково-технологічного парку (Польща), Університет економіки в Бидгощі (Польща), Саарландського університету (Saarland university) м. Саарбрюкен, земля Саар, Німеччина, Університету Короля Хуана Карлоса (Universidad Rey Juan Carlos) м. Мадрид, Іспанія. (Проект Erasmus+ KA2, та ін.). На зустрічі з академічним персоналом було з'ясовано, що викладачі мають також і систему професійного розвитку через власні джерела. Так на сайті ЗВО представлений План заходів сприяння розвитку викладацької майстерності НПП на рік (<http://surl.li/laxwh>) та План проведення в УНУС наукових заходів у 2024 р. (<http://surl.li/qxzly>). Крім того за рахунок заключення договору з НУБІП та укладенням Меморандуму з міжнародною ГО «Міжнародна фундація науковців та освітян» НПП ЗВО можуть на безоплатній основі (або частковій оплаті) проходити підвищення кваліфікації. Під час зустріч із керівництвом та менеджментом університету (зустріч 2) проректор з науково-педагогічної роботи – Мальований М. І. зазначив, що всі підвищення кваліфікацій згідно з планом структурних підрозділів оплачується ЗВО у повному обсязі. Серед заходів, що сприяють професійному розвитку, на зустрічах згадувались тренінги, майстер-класи, форуми, круглі столи (<http://surl.li/qxzgr>, <http://surl.li/qxzip>). Аналіз ресурсів ЗВО та результати інтерв'ю з НПП та Відділом моніторингу якості освіти Уманського НУС, Центром міжнародної освіти та співпраці підтвердив, що університет

створює умови та стимули для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Проте, для підвищення практико-орієнтованого підходу до викладання освітніх компонентів, ЕГ рекомендує запровадити стажування викладачів на підприємствах аграрної сфери економіки.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності в УНУС здійснюється шляхом заохочень, передбачених: Положення про внутрішню модель диференційованої оплати праці в УНУС (<http://surl.li/quaef>), яке визначає загальні засади запровадження внутрішньої моделі диференційованої оплати праці залежно від результатів роботи, спрямовану на посилення ефективності та продуктивності праці НПП; Колективним договором між трудовим колективом та адміністрацією УНУС на 2023-2025 рр. (<http://surl.li/gnprfx>); Положенням про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам УНУС за сумлінну працю, зразкове виконання посадових обов'язків (<http://surl.li/krego>). Цими документами передбачено матеріальне (преміювання) та нематеріальне (нагородження відзнаками різного рівня) заохочення. Так, під час зустріч із керівництвом та менеджментом університету (зустріч 2), а також з академічним персоналом (зустріч 4) було підтверджено, що до початку повномасштабного вторгнення систематично виплачувалися премії, зокрема, за видані підручники, навч. посібники, захист дисертації, публікацію статті у виданнях наукометричних баз Scopus, WoS, отримання охоронного документа на об'єкт права інтелект. власності, одержання гранту для університету, підготовку та успішне проведення акредитаційної та ліцензійної експертизи. Щорічно проводиться рейтингове оцінювання роботи викладачів (<http://surl.li/flsh>), мета якого за словами проректора з науково-педагогічної роботи, Мальованого М. І.: «не покарати «гірших», а відзначити кращих». До 2022 року 30 кращим НПП згідно з рейтингом встановлювалися 10% надбавки до заробітної плати. У 2023 році кращих викладачів відзначили кубками, крім того, серед нематеріального стимулювання практикується відзначення грамотами, подяками та інш. (<http://surl.li/qybzbt>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Високий рівень залучення НПП до реалізації міжнародних науково-навчальних стажувань. Серед позитивних практик варто відзначити наявність в УНУС власної програми заходів сприяння розвитку викладацької майстерності НПП, метою якого є як підвищення педагогічної майстерності, так і психологічна підтримка професорсько-викладацького складу. Планування, а також інформування НПП, щодо підвищення кваліфікації в університетах партнерах, чи інших організація. Широка залученість НПП до керівництва та виконання госпдоговірних тематик. Наявність надійного кола компаній-партнерів, роботодавців, випускників, які долучені до реалізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: 1) залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять має несистемний характер, на засадах волонтерства та особистісних зв'язків; 2) результати підвищень кваліфікацій недостатньо мірою спрямовані на формування практико-орієнтованих кейсів, зокрема, за результатами їх проходження на базі підприємств аграрної сфери. Рекомендації: 1) з 2024-2025 н.р. систематизувати та розширити залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять; 2) до кінця 2024-2025 н.р. запровадити стажування викладачів на підприємствах аграрної галузі економіки.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.4, 6.6 (у зв'язку з тим, що рівень академічної кваліфікації викладачів відповідає дисциплінам, викладання яких вони забезпечують. Професійна кваліфікація викладачів ОП забезпечується шляхом функціонування постійно діючої системи стажування. Високий рівень залучення НПП до реалізації міжнародних науково-навчальних стажувань. Серед позитивних практик варто відзначити наявність в УНУС власної програми заходів сприяння розвитку викладацької майстерності НПП, метою якого є як підвищення педагогічної майстерності, так і психологічна підтримка професорсько-викладацького складу. Планування, а також інформування НПП, щодо підвищення кваліфікації в університетах партнерах, чи інших організація. Широка залученість НПП до керівництва та виконання госпдоговірних тематик. Наявність

надійного кола компаній-партнерів, роботодавців, випускників, які долучені до реалізації освітнього процесу. У ЗВО існує прозора система матеріального та морального стимулювання професійного зростання НПП) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 6.3 (у зв'язку з тим, що залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять має не системний характер, на засадах волонтерства та особистісних зв'язків) та 6.5 (у зв'язку з тим, що результати підвищень кваліфікацій недостатньою мірою спрямовані на формування практико-орієнтованих кейсів). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертною групою було встановлено наявність в УНУС матеріально-технічної бази, що сприяє досягненню визначених ОП цілей та ПРН. Частина аудиторій закладу обладнана засобами мультимедіа. В ході зустрічей зі здобувачами було підтверджено, що вони активно використовують в освітньому процесі відеопрезентації. Наявне необхідне програмне забезпечення, таке як пакети MS Office, Portfolio Visualizer, «BAS Малий бізнес», WikiWealth SWOT Analysis Generator тощо. В закладі функціонує бібліотека (<http://surl.li/qyetz>). Кравченко Т.О., директор бібліотеки, проінформувала ЕГ, що наукова бібліотека розрахована на 260 посадкових місць і з книгосховищем, фонд бібліотеки систематично поповнюється періодичними науковими виданнями за спеціальністю, монографіями, підручниками, навчально-методичним забезпеченням. Нині загальний фонд нараховує близько 250 тис. томів наукової, навчальної та художньої літератури, гордістю бібліотеки є музейна кімната «Бібліотеки Уманського середнього училища садоводства и земледěl'я», де збережені унікальні та рідкісні видання. На базі економічного факультету функціонує віртуальна бібліотека в межах грантової програми «Corteva Grows», що реалізується на кафедрі економіка. Під час огляду матеріально-технічної бази продемонстровано, що всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до бібліотечних фондів в електронному форматі, до наукометричних баз Scopus, Web of Science, репозитарію (<http://surl.li/qyeum>). Здобувачі забезпечені соціальною інфраструктурою, зокрема, наявні 6 гуртожитків на 2000 місць, під час відеогляду було продемонстровано задовільні умови проживання в одному з них. В УНУС наявна розвинена спортивно-оздоровча інфраструктура (2 спортивні зали, футбольне поле, майданчик для мініфутболу, майданчик для волейболу), як для проведення занять з фізичного виховання, так і організації дозвілля із наданням вільного, безоплатного доступу. Харчування здобувачів забезпечується в ідальні та ряді буфетів УНУС. В ході інтерв'ювання адмін. персоналу зазначено, що фінансове забезпечення є достатнім для реалізації освітнього процесу та досягнення ПРН. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було продемонстровано наповненість матеріалами ОК в системі Moodle. У наведених вкладках розміщено РП, методичні рекомендації, інформацію за темами ОК, що налічує: матеріали лекцій, презентації, практичні заняття, теми рефератів та рекомендована література до вивчення теми; тестові завдання, модульний контроль, тести для ректорських контрольних завдань, що дозволило ЕГ встановити здатність навчально-методичного забезпечення ОП забезпечувати досягнення цілей ОП та ПРН. Проте, враховуючи те, що в усіх сферах посилюється процес диджиталізації й сфера освіти не є виключенням, ЕК рекомендує розширити можливість використання ліцензійного програмного забезпечення, необхідного для окремих ОК на ОП та збільшити наповненість репозитарію за ОП навчальними матеріалами, а також розширити спектр електронних бібліотечних послуг.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи членами ЕГ було встановлено, що як здобувачі, так і НПП мають вільний, безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Зокрема, можливість безоплатного доступу до мережі Інтернет у стінах закладу, до бібліотеки та спортивного комплексу, що було підтверджено у ході огляду матеріально-технічної бази, інтерв'юванні фокус-груп. Встановлено, що для навчання та наукової діяльності учасників освітнього процесу УНУС надано відкритий та вільний доступ до фондів наукової бібліотеки (<http://surl.li/beije>), наукометричних баз Scopus, Web of Science, інституційного репозитарію. Було заявлено, що бібліотекою надаються безплатно такі послуги, як: електронна доставка документів, універсальна десяткова класифікація, роздруківка бібліографічних списків тощо, крім того, надаються послуги відправки навчальної літератури поштою, за умови оплати здобувачами послуг перевізників. Шляхом інтерв'ювання фокус-груп та зустрічі з адміністративним персоналом встановлено, що перевірка робіт на текстові запозичення на базі платформи «Unicheck» для здобувачів та НПП здійснюється безплатно.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, в УНУС забезпечується відповідно до Положень та інструкцій <http://surl.li/qympc>, <http://surl.li/ksdko>, <http://surl.li/qympk>, <http://surl.li/qympq>, <http://surl.li/qympw>, систематичним інструктуванням здобувачів і НПП відповідно до Положення <http://surl.li/qymqg>. ЕГ встановила, що у ЗВО приділяється належна увага забезпеченню безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, у тому числі на даній ОП, охоплюючи й таку складову їх життєдіяльності, як психічне здоров'я (працює практичний психолог, що на безкоштовній основі надає консультації студентам та працівникам (<http://surl.li/qymqt>). Відеогляд МТБ продемонстрував, що навчальні корпуси УНУС повністю укомплектовані протипожежними засобами. Також під час відеогляду було продемонстровано укриття, обладнане всім необхідним для безпечного довготривалого перебування учасників освітнього процесу під час повітряної тривоги. Фокус-групи здобувачів та НПП підтвердили, що у ЗВО регулярно проводяться інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Територія студмістечка є закритою із контрольованим пропускним режимом. В гуртожитках організована вахтерська служба та контрольований пропускний режим. Навчальні корпуси та гуртожитки обладнані камерами відеоспостереження.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В Уманському НУС проводять активну політику в напрямку надання освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів, що навчаються за ОП. Офіційний сайт УНУС містить всю необхідну інформацію про канали зв'язку з адміністрацією ЗВО та іншими керівними органами університету, веб-сторінки структурних підрозділів, а також нормативно-правову базу, що регулює освітній процес. Інформаційна підтримка відбувається завдяки використанню автоматизованої системи управління університетом, функціонування навчального середовища для дистанційного навчання на платформі Moodle. На фокус-групі зі здобувачами (зустріч 3) ЕГ повідомили, що інформування здобувачів відбувається через куратора групи та Гаранта ОП, а також те що інформацію повідомляють за 2 неділі до будь-якої події. Студентське самоврядування націлені на забезпечення інформаційної, соціальної, консультативної допомоги. Соціальна та консультативна підтримка реалізується також через роботу практичного психолога університету, мета якої, за словами керівника В. Д. Мазуренко, направлена на захист психічного здоров'я і соціального добробуту здобувачів. Здобувачі ОП контактують безпосередньо з викладачами під час занять, консультацій, заходів як особисто, так і за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Позитивною та ефективною складовою освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти ЕГ вважає зручну веб-сторінку кафедри економіки, а також інформативні та активні комунікації через соціальні мережі та месенджери, що забезпечує зворотний зв'язок між здобувачами, НПП, адміністрацією. Під час зустріч із керівництвом та менеджментом університету (зустріч 2) проректор з науково-педагогічної роботи – Мальований М. І. повідомив ЕК, що Уманський АНУ здійснює соціальну підтримку здобувачів вищої освіти за такими напрямками: виплати соціальних стипендій, переведення на бюджетні місця, підтримка сиріт, студентів з особливими потребами, здобувачів, що мають дітей або тим, які потрапили у складні життєві ситуації, здобувачам що перебувають у лавах ЗСУ здійснюють неформальну підтримку (збір коштів), усім здобувачам надають гуртожиток, з боку профкому виділяються матеріальна допомога.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Попри відсутність осіб з особливими освітніми потребами на даній ОП, в УНУС наявні умови для реалізації їх права на освіту. Розроблений та діє Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам студентства в УНУС (<http://surl.li/lrhoj>), яким визначається надання практичної допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам студентів для доступу їм в лекційні навчальні аудиторії, читальні, актові зали тощо. Під час огляду матеріальної бази ЕК було продемонстровано, що для маломобільних груп населення в Університеті обладнано санітарну зону як у навчальному корпусі де навчаються здобувачі за ОП, так і у гуртожитку. Вхід у корпус та до ідальні облаштовані газліфтами для людей з особливими потребами, а освітній процес та інші заходи для них організуються на першому поверсі корпусу. Для осіб з порушенням зору на полотнах дверей розміщують візуальну інформацію (контрастне маркування та дублювання написів шрифтом Брайля, вказівники напрямку руху). Для осіб з особливими освітніми потребами за необхідності освітні послуги надаються у дистанційному форматі з використанням освітнього середовища Moodle, з можливістю навчатись за індивідуальним графіком.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В університеті політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією за будь-якою ознакою, корупцією, сексуальними домаганнями регулюються внутрішніми нормативними документами: Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації в УНУС <http://surl.li/kpojc>. «Антикорупційна програма» УНУС <http://surl.li/goovh> яка формує етичні стандарти негативного ставлення до будь-

яких проявів корупції <http://surl.li/phfy>. Інформацію про факти корупції від працівників, посадових осіб та контрагентів ЗВО можна повідомити на Антикорупційну лінію <http://surl.li/beish> та Скриньку довіри <http://surl.li/prqba>. У ЗВО діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/qwhgb>), яка сприяє дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти. Відповідно до Колективного договору, перевірка скарг і пропозицій співробітників з питань забезпечення умов і охорони праці розглядається комісією по трудових спорах (<http://surl.li/gnpfx>). Створено комісію з питань запобігання випадків булінгу в УНУС <http://surl.li/lrhmo>. На зустрічі з НПП (зустріч 4) О.Загороднюк та О. Фротер, повідомили, що здобувачів інформують про всі етапи врегулювання конфліктних ситуацій, а також те, що вразі їх виникнення вони здебільшого вирішуються на неформальному рівні. На зустрічі зі здобувачами (зустріч 3) та студентським самоврядуванням (зустріч 5) учасники фокус груп повідомили, що вони не зіштовхувалися з конфліктними ситуаціями, проблемами сексуального домагання, дискримінацією та корупцією, проте не змогли надати чітку інформацію щодо алгоритму дій у разі їх виникнення. Виходячи з цього ЕК рекомендує посилити роботу зі здобувачами та студентським самоврядуванням щодо порядку вирішення конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Функціонування віртуальної бібліотеки в межах грантової програми «Corteva Grows», метою якої є створення бази навчальної літератури за ОП «Економіка» на допомогу здобувачам в освітньому процесі. Безоплатний доступ до наукометричних баз даних Scopus, WoS. Запровадження автоматизованої системи управління освітнім процесом, використання платформи Moodle для дистанційної форми навчання. Вільний доступ до мережі Інтернет на території ЗВО. Високий рівень дотримання безпеки здобувачів і працівників в умовах воєнного стану (наявність належним чином обладнаних укриттів, широке інформування усіх учасників освітнього процесу з питань дотримання безпекових заходів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: 1) під час реалізації освітнього процесу за даною ОП в недостатній мірі використовуються сучасні інформаційно-аналітичні системи та спеціальні й галузеві програмні продукти (MS Office, Portfolio Visualizer, «BAS Малий бізнес», WikiWealth SWOT Analysis Generator); 2) послуги, що надаються бібліотекою УНУС, мають переважно паперовий характер; 3) репозитарій ЗВО містить лише інформацію щодо публікацій НПП; 4) низька поінформованість учасників освітнього процесу щодо алгоритму дій у разі виникнення конфліктних ситуацій. Рекомендації: 1) розширити можливість використання ліцензійного програмного забезпечення, необхідного для ОК7, ОК10, ОК12-14, ОК19, ОК37 (Master, AgriБухгалтерія, М.Е.Дос, Microsoft версія Education, Mathcad та інш.) на ОП (до кінця 2024 року); 2) збільшити наповненість репозитарію Уманського НУС за ОП навчальними матеріалами (до початку 2024-2025 н.р.); 3) провести моніторинг послуг, які надає бібліотека і визначити, які з них можна перевести у віртуальну площину та які будуть мати попит серед користувачів, зокрема такі, як сервіс «Електронний формуляр», послуга «Інформаційний супровід дослідження»; послуга «Формування публікаційної стратегії науковця», створення оцифрованого фонду бібліотеки тощо (до 2025 р.); 4) посилити роботу з інформування учасників освітнього процесу щодо порядку вирішення конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією) (до початку 2024-2025 н.р.).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 7.2, 7.3, 7.4, 7.5 (зважаючи на забезпечення на належному рівні умов навчання, проживання та проведення дозвілля здобувачів. Безоплатний доступ до наукометричних баз даних Scopus, WoS. Запровадження автоматизованої системи управління освітнім процесом, використання платформи Moodle для дистанційної форми навчання. Вільний доступ до мережі Інтернет на території ЗВО. Належна увага забезпеченню безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, у тому числі на даній ОП, охоплюючи й таку складову їх життєдіяльності, як психічне здоров'я. Створені умови для надання освітніх послуг особам з особливими потребами в навчальних корпусах ЗВО. Широка інформаційна та соціальна підтримка здобувачів) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 7.1 (у зв'язку з низьким рівнем диджиталізації послуг бібліотеки та низького рівнем програмного забезпечення ОК ОП) та 7.6 (унаслідок того, що присутня низька поінформованість учасників освітнього процесу щодо алгоритму дій у разі виникнення конфліктних ситуацій). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту

дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми зазначена відповідно до Положення про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС (<http://surl.li/kqihk>). Система внутрішнього забезпечення якості освіти в УНУС передбачає щорічний моніторинг та періодичне оновлення освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС (<http://surl.li/bezqm>); Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС (<http://surl.li/bduot>). Освітню програму щорічно оновлюють у частині всіх компонентів, крім цілей і програмних навчальних результатів. Чинну, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії. Усі категорії стейкхолдерів освітнього процесу залучені до перегляду й оновлення освітніх програм. За допомогою опитувань в УНУС <http://surl.li/bikbe> фахівці відділу моніторингу якості освіти мають змогу проводити моніторинг якості освіти й освітнього процесу. Аналіз результатів анкетування представляється на сайті закладу вищої освіти <http://surl.li/aiyfy> та доводиться до відома учасників освітнього процесу на засіданнях, зборах. Також на сторінках Відділу моніторингу якості освіти розміщений проєкт ОП <http://surl.li/puaqh>, де також надана можливість відкритого обговорення у формі чату <http://surl.li/qwscq> де кожен зі стейкхолдерів освітнього процесу має можливість надати свої зауваження або пропозиції щодо розвитку освіти в УНУС. Під час останнього перегляду освітньої програми, з урахуванням пропозицій і зауважень від роботодавців, здобувачів вищої освіти та представників академічної спільноти були внесені наступні зміни: до ОП введено ОК «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», ОК «Управління витратами» перенесено до переліку ВК. Відбувся перегляд кількості кредитів для вивчення певних освітніх компонентів, а саме: ОК 07 зменшено кількість кредитів, для ОК 01, 02, 03 – збільшено кількість кредитів. Змінено форму контролю за ОК 19 з екзамену на залік. Внесено зміни до структурно-логічної схеми ОП «Економіка» в частині відображення міжпредметних зв'язків між освітніми компонентами ОК 12, ОК 27 та ОК 14. Усі пропозиції та статус їх прийняття розміщені у вільному доступі на веб-сторінці кафедри економіки <http://surl.li/qwscra>.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей із гарантом ОП, здобувачами та представниками ОСС встановлено, що в ЗВО запроваджена практика залучення студентів до розробки, періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Представники студентства, з якими ЕГ мала зустріч (зустріч 3), а саме здобувачка 4-го курсу ОП «Економіка» Рудь К.С., повідомила, що входить до групи розробників ОП з 2021 р. по теперішній час. Зазначила, що здобувачів запрошують на розширене засідання кафедри, де вони мають можливість висловити свої пропозиції щодо покращення ОП, крім того на сайті кафедри є скринька довіри, де також можна залишити пропозиції, публічне обговорення проєкту ОП (<http://surl.li/qwscq>). Є розгалужена система анкетування <http://surl.li/bdien> з результатами яких можна ознайомитись як на сторінці кафедри <http://surl.li/qzbye>, так і відділу моніторингу якості освіти <http://surl.li/aiyfy>. Під час зустрічі ЕГ зі студентською радою, здобувачка, що є представницею від кафедри економіки Муковоз Діна підтвердила, що усі здобувачі мають можливість брати участь в оновленні ОП, так, зокрема за її ініціативою, яку вона висловила під час публічного обговорення проєкту ОП на 2024 р. <http://surl.li/qwscq> було включено ОК «Іноземна мова для економістів», для набуття більш поглиблених знань та вмінь, а також підготовки до ЄВІ. Також представники ОСС, як і здобувачі підтвердили, що регулярно беруть участь в анкетуваннях: «Анкета для здобувачів вищої освіти», «Анкета оцінювання якості викладання дисципліни», «Анкета щодо оцінювання якості дистанційного навчання». Результати таких опитувань з висновками й рекомендаціями розміщені на сайті університету (<http://surl.li/aiyfy>) та кафедри (<http://surl.li/ppzub>). ЕГ ознайомила з проведеними опитуваннями студентів і під час зустрічей було підтверджено їх участь в опитуванні. В аналітичному звіті про результати анкетування здобувачів що навчаються в Уманському НУС за ОП «Економіка» (<http://surl.li/pphpj>) зазначається, що згідно з опитуванням (в якому взяло участь 31 респондент), на запитання «Як Ви оцінюєте рівень якості надання освітніх послуг Уманським НУС?» 67,7% респондентів зазначили, що високо, 25,8% - достатньо, 6,5% - задовільно, в окремих випадках були висловлені побажання: продумані програми практики; більше запрошувати професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців; програмне забезпечення потребує удосконалення; запровадити програму обміну студентами з закордонними ЗВО; бажано збільшити кількість інтерактивних завдань на практичних заняттях; додати роботу в групах та побільше цікавих проєктів, майстер-класів від підприємств; можливості для обміну та стажування за кордоном; збільшення годин на вивчення іноземної мови. Відповідно до «Положення про студентське самоврядування УНУС» <http://surl.li/bejca>, ОСС беруть участь в обговоренні та розв'язанні питань удосконалення освітнього процесу, заходах щодо забезпечення якості вищої освіти, вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів та програм.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Представники роботодавців залучаються до періодичного обговорення та перегляду ОП шляхом участі у семінарах, тренінгах, конкурсах, відкритих лекціях, керуванні виробничою практикою, шляхом опитування, публічного обговорення ОП, беручи участь у ярмарках вакансій. Під час зустрічі ЕК з роботодавцями (зустріч 7) Коваленко О.С., к.е.н., фахівець із диджиталізації ТОВ «Corteva Agriscience» повідомив, що входить у групу розробників ОП та активно долучається до її оновлення, зокрема за його рекомендацією в ОП 2023 року введено ОК «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», Сочінський М.М., керівник ФОР «Сочінський М.М.» повідомив, що брав участь у розширеному засіданні кафедри економіки та рецензував ОП, де надавав рекомендацію про збільшення практичних занять. Решта роботодавців що були на зустрічі 7 підтвердили свою участь у різного роду заходах, а також те що володіють інформацією щодо можливості надання пропозицій щодо удосконалення ОП, проте фактів надання таких пропозицій названо не було. Серед пропозицій щодо покращення освітнього процесу за ОП, що пролунали під час зустрічі були: підвищення рівня володіння іноземною мовою та започаткування дуальної освіти на ОП. Роботодавці залучаються до рецензування ОП, а саме: директор ПАТ «КБ «Акордбанк» Н. Макарова, директор ПП «Дорстрой» І. Віблій, директор ТОВ «Торговельний дім хліборобів Уманщини» О. Метулинський. Всі надані рецензії є позитивними, на думку рецензентів зміст ОП відповідає сучасним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти та повною мірою розкриває унікальність даної ОП. Проте, жодної пропозиції дані рецензії не містять, крім того, у жодній з наданих рецензій немає дати підписання, що унеможлиблює розуміння етапу розгляду їх у процесі перегляду ОП. Відділом моніторингу якості освіти УНУС системно проводиться опитування (анкетування) роботодавців щодо якості підготовки випускників. (<http://surl.li/prpdj>). Проте із Звіту не можна зрозуміти, які саме рекомендації стосуються ОП «Економіка». На думку ЕГ, необхідно посилити роботу щодо залучення роботодавців до перегляду ОП, шляхом окремого анкетування в межах ОП «Економіка», та більш системно залучати дану категорію стейкхолдерів до оновлення ОП та підвищення якості освітнього процесу.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В УНУС функціонує відділ професійно-кар'єрної орієнтації, метою якого окрім консультування та сприяння працевлаштування є моніторинг кар'єрного шляху випускників. На сторінках веб-сайту даного структурного підрозділу у відкритому доступі наявні безпосередньо числовий матеріал щодо кількості працевлаштованих випускників (<http://surl.li/qzgnv>), анкета випускника (<http://surl.li/qzgov>), випускниками (<http://surl.li/qzgyu>) та відгуки випускників (<http://surl.li/qzgrl>). В окремому розділі сайту кафедри економіки випускники залишають відгуки про навчання на ОП, описуючи власний професійний шлях <http://surl.li/qzgsq>. Під час роботи експертної групи (Зустріч 6) випускники освітньої програми «Економіка» першого бакалаврського рівня повідомили, що активно підтримують зв'язок з випусковою кафедрою, а саме з кураторами академічних груп, завідувачем кафедри та Гарантом ОП. Крім того, зазначили що активно використовують соціальні мережі та месенджери для підтримування спілкування. Також під час зустрічі як рекомендацію щодо покращення освітньої діяльності зазначили потребу у поглибленні вивчення англійської мови та практикоорієнтованому підході до формування ОК. Набуло підтвердження існування у ЗВО традиційної щорічної зустрічі випускників (1 червня), під час яких концентрується інформація про працевлаштування та кар'єрний шлях, які, призупинені у зв'язку з безпековою ситуацією.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час спілкуванням з завідувачем відділу моніторингу якості освіти Пітель Н.Я. (зустрічі 8) ЕК проінформували, що в УНУС діє системне реагування на виявлені недоліки в освітніх програмах університету, які знайшли своє відображення в анкетуванні таких стейкхолдерів, як здобувачі, випускники, роботодавців, освітня спільнота. Виходячи з наявних зауважень їх систематизують та доводять до Гарантів ОП. Так, в ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації освітньої програми «Економіка» було виявлено такі недоліки: 1) Недостатня урегульованість питання академічної мобільності здобувачів освіти. Реакція: укладено угоди про академічну мобільність з Мукачівським державним університетом, Подільським державним університетом та Одеським державним аграрним університетом, наразі проводиться робота з узгодження програм обміну та навчальних планів з метою практичної реалізації домовленостей в межах договорів; 2) Недостатній рівень залучення представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Реакція: проведено роботу з активізації залучення представників роботодавців до проведення аудиторних занять, зокрема з дисциплін професійного циклу, в результаті чого проведено низку спільних лекцій, які зазначені в РП ОК. 3) Наявність труднощів з вибором місця проходження виробничої практики. Реакція: розширено перелік підприємств, установ, організацій, в яких здобувачі можуть проходити виробничу практику шляхом укладання з ними угод; наразі діє 17 договорів з представниками аграрного бізнесу щодо надання баз практик. 4) Незадоволеність рівнем фаховості викладання окремих НПП, виявлена за результатами анкетування. Реакція: на незадоволеність здобувачів рівнем фаховості викладача іноземної мови, виявлену при проведенні опитування (<http://surl.li/beond>) було здійснено обговорення на засіданні робочої групи, в результаті чого при формуванні навантаження на 2021-2022 н.р. до викладання на ОП було залучено іншого викладача, що за своїми професійними якостями більшою мірою відповідає запитам здобувачів освіти. 5) Використання принципу блоковості при здійсненні вибору навчальних дисциплін. Реакція: з метою розширення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії структуровано каталог елективних

дисциплін за освітніми рівнями та професійним спрямуванням. Починаючи з 2021 р. впроваджено систему вибору дисциплін через Автоматизовану систему управління навчальним закладом.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма «Економіка» першого бакалаврського рівня акредитується вперше, тому зауваження від попередніх акредитацій відсутні. Але під час спілкуванням з завідувачем відділу моніторингу якості освіти Питель Н.Я. (зустрічі 8) ЕК проінформували, що в УНУС діє системне реагування на виявлені недоліки в освітніх програмах університету, які були виявлені під час попередніх акредитацій інших ОП ЗВО. Вони формуються як окремі кейси які виносяться і розглядаються на тематичних семінарах націлених на навчання гарантів та НПП щодо вдосконалення ОП та покращення якості освітнього процесу загалом. Так на сайті відділу моніторингу якості зазначені результати акредитаційних експертиз (<http://surl.li/layjv>), та виходячи з цього, рекомендації з удосконалення освітніх програм (<http://surl.li/qzmfcc>), а також моніторинг виконання рекомендацій з удосконалення освітніх програм (<http://surl.li/layjv>). На підставі інших акредитаційних експертиз було проведено наступні заходи: формалізовано результати зустрічей стейкхолдерів освітнього процесу та зміни до ОП у вигляді протоколів, порівняльні таблиці внесених змін оприлюднено на сайті кафедри (<http://surl.li/qwcra>); удосконалено структурно-логічну схему ОП з урахуванням унікальності, логічної послідовності вивчення дисциплін та взаємозв'язків між ними; розширено перелік вибіркового дисциплін і удосконалено процедуру їх вибору здобувачами вищої освіти, автоматизовано механізм вибору дисциплін через електронний кабінет здобувача в АСУ відповідно до Положення про вибірково дисципліни в УНУС (<http://surl.li/qzncct>); оновлено перелік рекомендованої літератури для освітніх компонентів за ОП, зокрема, шляхом публікацій викладачів; активізовано інформування здобувачів вищої освіти щодо різних проявів академічної недобросовісності (<http://surl.li/lzccf>); розширено практику залучення роботодавців до реалізації ОП через участь в проведенні аудиторних занять; оптимізовано представлення інформації про ОП на сайті кафедри щодо оприлюднення інформації про освітню програму (<http://surl.li/qwcra>), а також оновлено та актуалізовано відомості в профілях викладачів кафедри (<http://surl.li/qvfre>); проведено роботу щодо посилення рівня інтернаціоналізації діяльності кафедри, налагодження співпраці із європейськими ЗВО, що знайшло відображення в залученні представників міжнародної наукової спільноти проведенні до проведення спільних лекцій та активізації міжнародного стажування викладачів (<http://surl.li/pqbnz>); активізовано створення спільних проєктів з роботодавцями, шляхом розробки госпдогвірних тематик.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті Уманського національного університету садівництва сформована культура якості освіти та освітнього процесу. В ході інтерв'ювання експертною групою з різними фокус-групами було встановлено, що обговорення якості освіти відбувається при зустрічах зі здобувачами, з роботодавцями, на засіданнях кафедри, засіданнях Вченої ради факультету, науково-методичній комісії, Науково-методичній раді Університету та Вченій раді університету. Розроблена чітка нормативна база щодо функціонування й систематичного моніторингу системи якості освіти. Створений окремий відділ моніторингу якості освіти, який забезпечує проведення заходів, що сприяють покращенню й розвитку культури якості освіти й освітнього процесу в Уманського національного університету садівництва.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивною практикою є те, що зауваження та пропозиції стейкхолдерів, а також зауваження сформульовані під час попередніх акредитацій не залишаються поза увагою, а формуються як окремі кейси та виносяться і розглядаються на тематичних семінарах націлених на навчання гарантів та НПП щодо вдосконалення ОП та покращення якості освітнього процесу. Також є процедура моніторингу виконання рекомендацій з удосконалення освітніх програм. Роботодавці зацікавлені у підготовці висококваліфікованих фахівців й відповідно у подальшому працевлаштуванні, так на базі ОП функціонує грантова програма «Corteva Grows» розроблена спільно з ТОВ «Corteva Agriscience», роботодавці готові брати участь у підготовці здобувачів за програмою дуальної освіти та ін.). Академічна спільнота обізнана з культурою якості в УНУС.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1) відсутня практика опитування здобувачів в рамках застосовуваних форм і методів навчання, якості викладання, в рамках кожної освітньої компоненти, а не ПІБ викладача; 2) недостатня активність залучення роботодавців до оновлення ОП, зокрема, щодо проходження анкетувань за ОП. Рекомендації: 1) до кінця першого

семестру 2024-2025 н.р. запровадити практику опитування здобувачів якості викладання кожної освітньої компоненти, а не ПБ викладача (оскільки кожен НПП викладає, як правило, декілька дисциплін); 2) до кінця першого семестру 2024-2025 н.р. запровадити анкетування роботодавців в межах ОП «Економіка», та більш системно залучати дану категорію стейкхолдерів до оновлення ОП та підвищення якості освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 8.1, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7 (зважаючи на те, що в Уманському НУС створена й діє чітка нормативна база щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Також у закладі вищої освіти створена система забезпечення якості освіти, функціонує відділ моніторингу якості освіти. Існує прозора система опитувань усіх стейкхолдерів освітнього процесу й працює форма зворотного зв'язку. Позитивною практикою є те, що зауваження та пропозиції стейкхолдерів, а також зауваження сформульовані під час попередніх акредитацій не залишаються поза увагою, а формуються як окремі кейси та виносяться і розглядаються на тематичних семінарах націлених на навчання гарантів та НПП щодо вдосконалення ОП та покращення якості освітнього процесу. Також є процедура моніторингу виконання рекомендацій з удосконалення освітніх програм. Роботодавці зацікавлені у підготовці висококваліфікованих фахівців й відповідно у працевлаштуванні. Академічна спільнота обізнана з культурою якості в УНУС.) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 8.2 (у зв'язку з відсутністю практики опитування здобувачів в рамках застосовуваних форм і методів навчання, якості викладання, в рамках кожного освітнього компонента) та 8.3 (унаслідок того, що наявна низька активність залучення роботодавців до оновлення ОП. Результати опитувань роботодавців не дають можливість виокремити сильні чи слабкі сторони ОП). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 8 з невеликими, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основними документами, які регламентують права та обов'язки учасників освітнього процесу в Уманському НУС є: Статут УНУС (<http://surl.li/bduss>), Колективний договір між трудовим колективом та адміністрацією УНУС на 2023-2025 роки (<http://surl.li/gnpfx>), Правила внутрішнього розпорядку УНУС (<http://surl.li/bdusq>), Положення «Про організацію освітнього процесу в УНУС» (<http://surl.li/bdjff>), Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС (<http://surl.li/bduot>), Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в УНУС (<http://surl.li/bezqm>), Кодекс академічної доброчесності УНУС (<http://surl.li/kqbps>). Усі вище згадані документи є чіткими та зрозумілими і знаходяться у вільному доступі на сайті університету у вкладці Нормативна база (<http://surl.li/flrs>). Також ці та інші нормативні документи, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу чітко структуровані та розміщені в наступних розділах: Загальна нормативна база, Нормативні документи, що регламентують трудові відносини, Рішення вченої ради Уманського НУС, Прийом, відрахування, поновлення та переведення студентів, Освітній процес, Наукова робота, Виховна робота, Накази, Інші документи, Охорона праці та Цивільний захист. Під час роботи фокус-груп ЕГ пересвідчилась, що в процесі реалізації ОП «Економіка» всі учасники освітнього процесу дотримуються усіх вищезгаданих правил та процедур, а також що інформація, щодо їхніх прав та обов'язків є чіткою, зрозумілою і знаходиться у вільному доступі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП «Економіка» на 2024 рік розміщений на офіційному сайті УНУС за відповідним посиланням: <http://surl.li/qwcqj>. Також даний проект можна знайти у розділі Якість освіти (на головній сторінці веб-сайту ЗВО) – Проекти освітніх програм – Факультет економіки і підприємництва – ОП Бакалавр. На останній вкладці за активним посиланням «ОП Економіка» розміщений проект даної ОП. За посиланням «Обговорення проекту програми» відбувається перехід на сторінку, де зацікавлені сторони можуть залишити свої відгуки та пропозиції щодо ОП, яка акредитується. Також на вкладці «Бакалавр» представлена електронна пошта гаранта для більш розгорнутих пропозицій. Під час фокус груп НПП, здобувачі ВО та інші зацікавлені сторони підтвердили, що вони мають можливість та брали участь у обговоренні, внесенні пропозицій щодо оновлення ОП, що акредитується. На сайті

кафедри «Економіка» за посиланням (<http://surl.li/qwscra>) розміщені варіанти ОПП «Економіка» за 2019 – 2023 роки, а також відповідні «Таблиці пропозицій, змін та доповнень» в яких зазначені пропозиції зацікавлених сторін/стейкхолдерів та відповіді на них.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті Уманського НУС розміщено загальну інформацію про ОП «Економіка» (<http://surl.li/qwscsr>), а також у розділі Документи для ознайомлення розміщена безпосередньо ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що затверджена Вченою радою університету протоколом № 6 від 31 травня 2023 р. (<http://surl.li/qwctf>). Освітня програма містить у собі мету та цілі ОП «Економіка», придатність до працевлаштування випускників та можливість подальшого навчання, наведена інформація про викладання, оцінювання та підсумкову атестацію за даною ОП, а також перераховані загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання, обов'язкові компоненти та ресурсне забезпечення. Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми 051 Економіка та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, а також Структурно-логічна схема ОП візуально представлені в програмі. На сторінці де розміщена інформація про ОП можна ознайомитися з переліком обов'язкових дисциплін і силабусами до них. Крім того на цій самій сторінці розміщено перелік вибіркового дисциплін з анотаціями, які містять інформацію про мету, цілі, ПРН та короткий зміст курсу, але не містять критерії оцінювання та види контрольних заходів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1) повне оприлюднення на офіційному сайті ЗВО внутрішніх нормативних документів, що регламентують права і обов'язки учасників освітнього процесу, у структурованому вигляді, а також їх своєчасне оновлення, чітка взаємоузгодженість і несуперечливість, внаслідок чого учасники освітнього процесу обізнані щодо діючих правил і норм; 2) розгалуженість форм участі в обговоренні та оновленні проекту ОП (включаючи участь у проєктній групі, можливість обговорення на сайті університету, на розширених засіданнях кафедри та ін.); 3) наявність практики оприлюднення зведених відомостей щодо реагування та врахування пропозицій зацікавлених сторін в ОП за кожен рік (таблиць моніторингу врахування пропозицій).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: відсутні.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 9.1, 9.2, 9.3, зважаючи на доступність та повноту нормативної бази ЗВО щодо прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу, а також інформації щодо ОП, її цілей, результатів навчання та компонентів, необхідної для всіх зацікавлених сторін. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ відзначає високий рівень підготовки та організації проведення акредитаційної експертизи з боку всіх представників ЗВО (адміністрації університету, факультету, кафедри, гаранта ОП та ін.), завдяки чому всі заплановані зустрічі відбулися за графіком, було своєчасно надано відповіді на додаткові запити ЕГ, отримано всю необхідну інформацію у повному обсязі під час роботи у фокус-групах.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

В`юник Ольга Володимирівна

Члени експертної групи

Понедільчук Тетяна Василівна

Валькова Олена Олександрівна